D17 LKA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Pasaulio Lietuvis

PASKIRAS NUMERIS 10 PENU

Lithuanian Weekly

Lietuviu savaitraštis

Nr. 9 (186) Londonas, 1951 m. kovo 9 d. V METAI

PRANCUZU VYRIAUSYBES KRIZE

Jau savaitė, kaip tęsiasi Prancūzų vyriausybės krizė. Ji kilo dėl to, kad parlamentas atmetė Pleveno pirmininkaujamos vyriausybės rinkimų įstatymo pakeitimą. Pleveno vadovautoji vyriausybė atsistatydino. Prezidentas Auriol'is vyriausybę sudaryti pavedė Bidault'ui, katalikų sąjūdžio atstovui, bet šis netrukus atsisakė, vėliau — H. Queuille'i, radikalų partijos atstovui, tačiau ir šis atsisakė, po jo valdžios sudarymo misija buvo pavesta G. Mollet'ui, socialistų partijos atstovui.

Pastarasis, sudaręs būsimos valdžios darbų programą, kreipėsi į parlamentą, prašydamas pasitikėjimo, bet jo negavo.

Prezidentas dar kartą p. H. Queuille'i pavedė vyriausybę sudaryti. Valdžios krizė tebesitęsia.

PAKEISTA AMERIKOS KONSTITUCIJA

Pereitą savaitę 36-toji JAV valstybė priėmė konstitucijos pakeitimą, kuris numato, kad niekas negali būti Amerikos prezidentu išrinktas ilgesniam laikui, kaip tik du kartu. Tuo būdu ši konstitucijos pataisa įsigaliojo. Ji nutraukė ir spėliojimus dėl Truman'o laikysenos per ateinačius prezidento rinkimus. Ilgai buvo spėliojama, siūlys jis savo kandidatūrą į prezidentus, ar nesiūlys.

P. Truman'as šiuo laiku turi 66 m. amžiaus ir jo prezidentavimas baigiasi 1953 metais. Minėtu laiku jis bus prezidentavęs 8 metus arba du prezidentavimo terminus.

Šis Amerikos konstitucijos pakeitimas tur tikslo pašalinti galimybes kam nors ilgiau pasilaikyti aukščiausią vykdomąją šalies valdžią bei jos siekti.

AMERIKOS BALSAS LIETUVIŠKAI

Vasario 16 d. Amerikos Balsas, kaip žinoma, savo transliacijas, skiriamas geležinės uždangos atskirtiems žmonėms informuoti papildė ir lituvių kalba. Lietuviškoji transliacija trunka 15 minučių ir būna kasdien, D. Britanijos (Greenwich) laiku 4 val. popiet, o Lietuvos — 7 val. vak. (Lietuvoje yra įvestas specialus laikas krašto okupuotumo žiaurumui pabrėžti, tas pats, koks yra Maskvoje).

Amerikos Balso lietuviškos transliacijos būna šiomis bangomis: 13, 16, 19, 25, 31, 41, 48 ir 49 metrų. Sovietų Rusija Amerikos Balso transliacijas stengiasi nustelbti panašiu būdu, kaip tai darė nacinė Vokietija, kad niekas jų negalėtų išgirsti, bet, nežiūrint šių pastangų, visų bangų nepajėgia nustelbti, dėl to iš paminėtų yra kelios bangos, kuriomis transliacija visai gerai girdima. Kuri banga yra mažiau skelbiama, paaiškės tik pasukinėjus radijo priimtuvą.

NAUJI EISENHOWER'IO ŠTABO PAREIGŪNAI

Gen. Eisenhower'io vadovaujamos Atlanto valstybių sąjungos kariuomenės štabo viršininkas gen. Gruenther'is paskelbė apie 7 karininkų paskyrimą štabo pareigūnais. Štabo viršin. pavaduotoju administracijos reikalams paskirtas gen. Carpentier'as — prancūzas, štabo virš. pavad. planavimo reikalams — aviacijos vicemarš. Hudleston'as — anglas, informacijos viršin. — gen. Sir Terence Airey's — anglas, organizacijos ir mokymo skyr. viršin. — gen. Festings'as — anglas, operacijų skyriaus viršin. — gen. Bodet'as — prancūzas, aprūpinimo skyr. viršin. — gen. Leavy's, amerikietis, asmeninio ir administracinio skyr. viršin. — adm. Caponi's — italas.

D. BRITANIJOS GINKLAVIMASIS

Kovo 6 d. per radiją kalbėjo D. Britanijos finansų min. p. Gaitskell'is. Jis populiariai išaiškino kiek krašto gyvenimą paveiks numatomas apsiginklavimas. Ministeris nurodė, kad kas penktas darbininkas dirbs apsiginklavimo reikalams. Nors ir didelės lėšos numatoma apsiginklavimo reikalams skirti, bet tai dar nereiškia, kad teks atsisakyti kitų darbų. Namų statyba ir kitų būtinų dalykų gamyba ir toliau tebeeis, tik mažesniu mastu. D. Britanija, skirdama dideles pinigų sumas apsiginklavimui tiki, kad ji ir jos sąjungininkai, apsiginklavę taps galingesni ir dėl to karas nekils.

SAVAITĖS IVYKIAI

4 DIDŽ. UŽSIENIO REIK. VICEMIN. KONFERENCIJA

Kovo 5 d. Paryžiuje prasidėjo keturių didžiųjų užsienio reikalų ministerių pavaduotojų konferencija tikslu paruošti keturių didžiųjų užs. reikalų ministerių konferencijos darbų tvarką. Kaip žinoma, tokios konferencijos reikalą pasiūlė Sov. Rusija. Vakarų valstybės su tuo siūlymu sutiko sąlyga, jei ta konferencija svarstys ne tik Sovietų siūlomus Vokietiją liečiančius klausimus, bet ir kitus, kurie sudaro dabartinės tarptautinės būklės įtempimą ir tik tuo atveju, jei užsienio reikalų ministerių pavaduotojai prieš tai susirinkę susitars dėl konferencijos darbų tvarkos. Sov. Rusija su šiom sąlygom sutiko.

Užsienio reikalų min. pavaduotojai susirinko. Vakarų valstybių delegacijos į konferenciją atvyko negausios, bet Sov. Rusijos delegacija labai didelė. Pastarajai vadovauja vicemin. Gromyko, Britų delegacijai — vicemin. E. Davies, Amerikos — ambasadorius Jessup'as, Prancūzijos — vicemin. Parodi. Konferencija eina uždaromis durimis, dėl to apie jos darbų eigą nedaug informacijų. Pirmajame posėdy vakarų valstybių vardu, būsimos keturių didž. užsienio reikalų ministerių konferencijos darbų tvarką pasiūlė Britų atstovas p. Davies, o kitą projektą pateikė Sov. Rusijos atstovas p. Gromyko.

Vakarų valstybių siūlymas susideda iš trijų punktų ir numato: 1) apsvarstyti dabartinio politinio įtempimo Europoje priežastis ir surasti būdus santykiams tarp Rytų ir Vakarų pagerinti, 2) baigti taikos sutarties sudarymą Austrijos nepriklausomybei atstatyti ir 3) apsvarstyti klausimus, susijusius su Vokietijos suvienijimu ir taikos sutarties su ja paruošimu.

Ir Sov. Rusijos siūlymas susideda iš trijų punktų. Rusai siūlo svarstyti: 1) Vokietijos nuginklavimą pagal Potsdamo nutarimus, 2) taikos su Vokietija sudarymą ir okupacinių kariuomenių iš Vokietijos atitraukimą ir 3) karinių pajėgų: D. Britanijos, Prancūzijos, Amerikos ir Sov. Rusijos sumažinimą.

Jau buvo keli posėdžiai, bet iki kovo 8 d. nepavyko susitarti dėl pasiūlytos būsimai konferencijai darbų tvarkos, nes abi pusės laikosi savo siūlymų. Tebevyrauja Vakarų ir Rytų nuomonių skirtumas dėl būsimųjų keturių didžiųjų konferencijos darbų.

VAK. VOKIETIJAI SUTEIKTA DAUG TEISIŲ

Vasario 6 d. Bonoje paskelbtas Aukštųjų Sąjungininkų Komisarų ir federalinės Vokietijos kanclerio bendras pranešimas dėl okupacinės vak. Vokietijos būklės pakeitimo ir vak. Vokietijai lengvatų suteikimo. Ateity vak. Vokietija galės turėti užsienio reikalų ministeriją, užmegzti diplomatinius santykius su kitais kraštais, išskyrus keturias didžiąsias valstybes ir Sovietinius satelitus; galės skirti diplomatinius atstovus ir sudarinėti su kitais kraštais sutartis. Sąjungininkų Aukštoji komisija savo žinioj pasilaiko nedaug reikalų: demilitarizacijos, Ruro krašto kontrolės, DiPi globos ir kelis kitus reikalus.

Šių lengvatų suteikimas vak. Vokietijai yra didelis žygis pakeliui į normalių santykių tarp vakarų valstybių ir Vokietijos užmezgimą. Šias lengvatas vak. Vokietija gavo, be abejonės, pasižadėdama pasiimti atatinkamą dalį Vokietijos prieškarinių ir pokarines skolas, taip pat patikrinusi vakarų valstybėms priėjimą prie strateginių žaliavų, reikalingų vakarų valstybių apsiginklavimui.

SOVIETAI SATELITŲ FABRIKUS IŠGABENA

Dėl ko Čekoslovakijos komunistinėse viršūnėse pasireiškė neištikimybė Kremliaus viešpačiams ir dėl ko Kremlius įsakė Čekoslovakijos komunistų partiją išvalyti, tikroji priežastis aiškėja iš prancūzų laikraščio „Le Figaro".

Anot laikraščio, jau sausio mėn. Kremlius įsakęs išmontuoti visą eilę Čekoslovakijos fabrikų, ypač tuos, kurie tinkami ginklavimosi reikalams ir perkelti juos toliau: į rytinę Lenkiją, Rumuniją, o kai kuriuos net į Sibirą. Prasidėjus fabrikų išmontavimui, čekų darbininkai pradėjo priešintis ir net kai kur buvo suruošę demonstracijas, kitur net išmontavimą sabotavo. Tuomet rusai fabrikų išmontavimą pavedė specialiems policijos daliniams, kurie žiūrėjo ne tik fabrikų išardymą, saugojo išardomus fabrikus ir lydėjo traukinius, kuriais fabrikų įrengimai buvo išvežami. Iki šiol jau spėta išardyti ir išgabenti visa eilė čekų fabrikų, pav. „Škoda" iš Pilzeno, „Česka Zbrojovka" ir „Tatra" iš Pragos, „Danek" iš Moravijos, „Sokolov" iš Strakonice ir kiti.

Kai kurių fabrikų išmontavimui ir išgabenimui priešinęsi ne tik darbininkai ir vietiniai komunistai, bet ir Maskvoje dresiruoti pareigūnai.

Be kita ko, šis čekų fabrikų perkėlimas aiškiai rodo Sovietų Rusijos kėslus suruošti karą, kad jam kilus reikalingiausi karo dalykams gaminti fabrikai būtų juo toliau nuo pakraščio nukelti ir tuo būdu nuo orinių puolimų apsaugoti.

KORĖJOS KARAS

Korėjoje didesni mūšiai buvo tik vidurinėje fronto daly, apie 90 kilom. ilgio bare. Nors JTO kariuomenė kiek ir pažengė į priekį, bet didesnių fronto linijoj pasikeitimų neįvyko.

Kaip aiškėja iš JTO kariuomenės vadovybės pareiškimų, kinų ir šiaurės korėjiečių jėgos fronte, nežiūrint milžiniškų nuostolių, dar tebėra didelės. Į pietus nuo 38 lygiagretės jos sudaro apie 31 diviziją, kurių 18 yra kinų. Kaip aiškėja, kinai į frontą gabena daugiau kariuomenės ir visokių reikmenų. Iš to daroma išvada, kad jie ruošiasi puolimui.

Prieš komunistines jėgas frontą laikanti JTO kariuomenė yra žymiai mažesnė. Ją sudaro 7 amerikiečių ir 5 pietų korėjiečių divizijos, 3 Britų šeimos kraštų brigados ir keletas kitų valstybių mažesnių vienetų. Tačiau JTO aviacijos pajėga ne tik jėgų pusiausvyrą išlygina, bet leidžia JTO kariuomenei pirmauti.

Gen. MacArthur'as, grįžęs į Tokijo iš Korėjos fronto pareiškė, kad esamose sąlygose Korėjos karas negali būti išspręstas. Fronto stūmimas į šiaurę būtų naudingas daugiau komunistams, nes sutrumpintų jų kelius iki fronto ir sumažintų jų pažeidžiamumą iš oro. Jis, kaip vyr. JTO kariuomenės vadas, turi ribotus įgaliojimus karui vesti.

SOVIETINĖS PROPAGANDOS IŠDAIGA

Keturių didžiųjų užsienio reikalų ministerių pavaduotojų konferencijos išvakarėse, Maskvos „Pravda" iškėlė klausimą apie Sov. Rusijos pasitraukimo galimybes iš JTO. Maskvos laikraštis siūlo JTO pasirinkti: arba pildyti komunistinio taikos kongreso nutarimus arba pasirinkti Tautų Sąjungos likimą. Tolimesniuose išvedžiojimuose „Pravda" kaltina JTO, kad ji pavirtusi „karo priemone", „agresijos narveliu".

Kadangi tokie straipsniai sovietinėje spaudoje be palaiminimo iš viršaus nebūna, dėl to šitos „Pravdos" sugestijos ir atkreipė vakaruose dėmesį. Čia kilo klausimas: ko, pagaliau, Sovietai tokia taktika siekia? Atrodo, kad tai eilinis Sovietų propagandos triukas, turįs tikslą pagąsdinti Sovietų pasitraukimu iš JTO tas šios organizacijos valstybes, kurios dar vis tiki rasiančios kompromisą su Sovietais, taip pat ir kinais visus klausimus taikiu būdu išspręsti.

Kai dėl Tautų Sąjungos, tai „Pravdos" straipsny ji ne šiaip sau paminėta, bet iš neapykantos ir pagiežos. Komunistai baisiai nekenčia Tautų Sąjungos už tai, kad Rusijai užpuolus Suomiją, Sov. Rusija, kaip agresorius, iš Tautų Sąjungos be ceremonijų buvo išmesta.

Admirolas Sir Phillip'as Vian'as, Britų Home Fleet vadas bus ir Rytinės Atlanto dalies Šiaurės Atlanto valstybių sąjungos karo laivyno vadas.

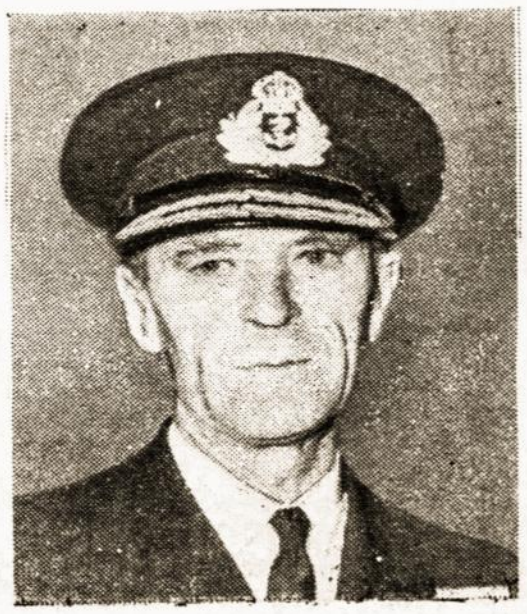

Aviacijos specialistai priėjo išvadą, jog daug gyvybių lėktuvų nelaimėse galima būtų išgelbėti, jei keleivių sėdynės būtų atgręžtos į lėktuvo uodegą. Per priverstiną nusileidimą, sugedus lėktuvo važiuoklei arba lėktuvui užkliudžius pastatus ar medžių viršūnes, dėl staigaus greičio sumažėjimo, atsiradusi didžiulė inercijos jėga taip smarkiai plėšia žmogaus kūną pirmyn, jog tai, dažniausia, pasibaigia mirtimi. Jeigu keleiviai sėdėtų atsigręžę į lėktuvo uodegą, ši inercija juos tik smarkiai prispaustų prie minkšto sėdynės atlošo ir tai nebūtų pavojinga.

Paveikslėlyje — keleivių padėtis lėktuvo nelaimės metu, esant sėdynėms atgręžtoms į lėktuvo priekį.

LONDONE LANKESI AUKŠTI KARINIAI PAREIGUNAI

Pereitą savaitę Londone lankėsi gen. Eisenhower'is, vyriausias vak. Europos kariuomenės vadas. Jis tarėsi su Britų štabų viršininkais, manoma, jo vadovaujamos kariuomenės organizacijos klausimais.

Šią savaitę į Londoną buvo atvykę Amerikos karo laivyno štabo viršin. adm. Sherman'as ir Amerikos karo laivyno Vidužemio jūroj ir ryt. Atlanto daly vadas adm. Carney's. Pastarųjų apsilankymas Londone sudarė progą spėjimams, kad per šį atsilankymą svarstyta vyr. karo laivyno vado šiaurės Atlante kadidatūra. Britai, kaip buvo rašyta, nori, kad šiom pareigom būtų paskirtas britų admirolas, bet ne amerikietis.

BAIGTAS GINČAS DEL PREZIDENTO TEISES

Amerikos senato užsienio reikalų ir karinė komisija bendrai paskelbė, kad prezidentas, kaip vyriausias JAV karinių pajėgų vadas, turi teisę siųsti Amerikos kariuomenę į užsienį ir nesiklausęs Kongreso (senato ir parlamento). Šiam pareiškimui paremti, komisijos nurodė 125 tokius pavyzdžius, bet savo ruožtu pareiškė pageidavimą, kad dabartinėse sąlygose prezidento ir kongreso bendradarbiavimas tokiais atvejais pageidautinas. Šituo pareiškimu užbaigtas ilgai trukęs Amerikoje ginčas dėl prezidento teisės siųsti kariuomenę į užsienį.

RUSIJOS AVIACIJA

Amerikos žurnalas „American Aviation" įdėjo patikimais duomenimis paremtą straipsnį apie Sov. Rusijos aviaciją. Anot jo, kasmet Rusija pastato apie 8.500 įvairaus tipo kovos lėktuvų. Šiuo laiku Sov. Rusija turinti apie 18.000 kovos lėktuvų. Nežiūrint didelio lėktuvų skaičiaus, rusų aviacijos kovos pajėga esanti silpna, tuo tarpu priešlėktuvinė apsauga stipri. Karo atveju, Sovietai galį per metus pastatyti apie 60.000 lėktuvų. Kiek tokiu atveju Amerika gali lėktuvų pastatyti, žinoma paslaptis, bet ano karo metu ji kasmet pastatydavo apie 100.000.

NUŽUDYTAS PERSIJOS PREMJERAS

Kovo 7 d. iš pasalų nužudytas Persijos min. pirm. gen. Razmara. Nužudė vienos kraštutinės organizacijos narys. Tikroji šito veiksmo priežastis neišaiškinta. Gen. Razmara buvo vienas autoritetingiausių vyrų Persijoje, kuris galėjo būti respektuojamas tiek daug priešingų srovių turinčiam krašte ir vadovauti valstybės gyvenimui gana sunkiose dabarties sąlygose.

MŪSU VĖLIAVNEŠIAI

1941 m. birželio 21 d. prie Vilkaviškio ant griovio kranto sėdėjo sovietų karys, rankove šluostės per akis iš sužeistos galvos bėgantį kraują, smalsiai žiūrėjo į pražygiuojančias vokiečių voras ir keikėsi: „...ot puikūs vyrai, ot... kariai!" Pašautas-priešu džiaugės! O vokiečiai, kai „muštravojo", tvirtėjo, gražėjo, tai skersai, išilgai po Europą vandravojo.

Senieji graikai — sportavo, olimpijadoms garsėjo, sportą išrutulojo iki žavaus tobulumo. Ir šiandien jų įkūnytos statulos visus konkuruoja, ir šiandien jos visų muzėjų puošmena.

Gi mūsų berneliai, ar ne kariuomenėj į žvalius vyrus išeidavo?! Sportas, mankšta — gražina, puošia!

Sportas grūdina.

Mažutė Suomija stoja prieš galijotą Sovietą ir laikosi šimtą dienų. Krūtinėms daro barikadas, slidėmis it naikintuvais, greit ir toli pasiekia priešo užnugarį, atlieka uždavinius ir vėl į pozicijas. Sovietams, net baltosios dvasios pradėjo vaidentis. Sportuojanti Suomija, su nepralenkiamu Nurmiu, ir šiandien gyva, gerbiama, lenkianti visus.

Sportas auklėja.

„Paleisk sviedinį į aikštę, sakydavo Prof. J. Eretas, ir, bemat, apie jį suksis jaunimas". Sportas, besisukąs kamuolys, kaip besisukanti žemė, traukia. Nereikia aiškint — jaučiam matom, kad traukia visus, net senus, ypač jaunus. Traukia iš karčiamų, iš juodų vietų, iš snaudulio, į orą-gamtą, į gyvą gyvenimą. Aikštėse — vieni bėga, kiti rėkia. Bet ir rėkt, ypač bėgt, reik mokėt. Čia užtat drausmė, taisyklės, susiklausymas, solidarumas, čia ne avių banda, čia puiki dvasios ir kūno mokykla, čia auginami riteriai.

Sportas-didvyrių mokykla.

Su kokiu entuziasmu Stepas Darius 1926 m. Lietuvoj sportininkus organizavo! Tik, kai buvo per tvanku, tai Amerikon išvažiavo. Tačiau irgi su mintimi: „Aš parskrisiu!" Šimtai nesekmių jo nepalaužė. Nugalėjo ir Atlantą. Ir, jei ne Lietuvon, tai kiekvieno lietuvio širdin tikrai parskrido.

Sportininkas nuo pat pirmų pratybų jau puoselėja savyje didvyrį. Kaip ungis ir vanduo, taip sportininkas ir ištižėlis — nesuderinama. Sportuoti, tai nusigalėti. O kas save nugali, tai gali tikėtis ir kitus nugalėti. Visi, visur žino, kad sportininkai geriausi, patvariausi kariai ir visi sportu kardus šveičia. Nebereikalo, vos įpuolę Čekoslovakijon okupantai, pirmu užsimojimu išdraskė „Sakalus".

O aš, ir norėdamas, negaliu pamiršti mielo brolio sportininko, dar už demarklinės, bet Vilniuj, Žižmaro. Tai ne tik sportininkas, ne tik karys, bet garsus Lietuvos garbės gynėjas. Ir šiandien, kaip tada, mano širdis jam karšta, ploja, džiaugias ir šaukia — Žižmaras didvyris!

Sportas vienija.

Ir Rygoj ir Kaune, kai sumetėm, ne mes, bet broliai, visą Europą krepšin, argi ne mūsų visų tada buvo vienas protas, viena širdis, vienas noras — laimėti. Ir mes laimėjom!

Visa tauta, pačioj darbymetėj, metus darbus, sėdėjo prie radijo, sekė, laukė parskrendant per Atlantą Lithuanicos (Dariaus-Girėno!) sakalų. Visa tauta, tačiau, nėvieno taip neliūdėjo, kaip anų Soldino didvyrių „Verkė visa Lietuva", „Verkia Lietuva didvyrių: jų neprikelia tėvynė!"

Sportas propoganda.

„Kaip Lietuvoj, ar girdi, į atlaidus plaukdavo žmonių marios, taip čia, ar girdi, jų „atpuskai" — sportas", apšvietė mane, vos salėn įkėlusį koją, vienas senųjų lietuvių. Tikrai, čia su sportu ir gula ir kelias, lošia ir prasilošia. Tiesiai visos Anglijos ne tik ant sporto, bet ypač ant sportiškų lošimų „galva pramušta". Kaip kitur menas galingas ir stebūklingas, taip čia kūno kultūros menas — sportas. Čia per sportą galima padaryt tai, ko šiaip anie nei girdėt, nei klausyt nenori. Reikia, tad, neužsidarytī, reikia, tad, ne tik sau patiems savo išmones rodyti, bet komandą po komandos siųsti į aikštes ir anie patys praregės ir mūsų naudai prakalbės.

Kai sportu puošiamės, auklėjamės, vienijamės, daromės kariais, riteriais, didvyriais, kai juo skaidriname tremties dienas, keliame dvasią, kai sportu labiausia pasitarnaujame mūsų laisvės bylai, tai

Sportas remtinas

Sporto nedievinu ir nesakau, kad tik sportas remtinas. Reikia, tačiau, kad ir sportas nebūt posūnis, ar pastumdelis Ezavas.

Patys sportininkai tik sportuoja. Kaip menininkai, kaip kariai, taip ir jie reikalingi globos. Taip, ištikrųjų, yra kitur, taip (grįškim namo!) buvo ir pas mus. Ana, vieną komandą globojo „Maistas", kitą — Kat. Veik. Centras, trečią — Šiaulių bravoras „Gubernija", ketvirtą, penktą... net mažiausias, vis kas nors. O krepšininkus globojo visa Lietuva — jie buvo visų.

Čia, Anglijoj, gajausius ir turime krepšininkus. Juos (nors, be skriaudos kitiems!) ir čia reikia visiems globoti. Jie mūsų kariai, jie mūsų vėliavnešiai.

Visiems gera, kai jie laurus skina, taures laimi. Visi džiaugiamas, didžiuojamės ir jų laime dalijamės — lietuviai laimėjo! Mes, lietuviai laimėjom. Juk ir anomis dienomis, ne Lubinas, ne Rūzgys, Puzinauskas, bet visa Lietuva laimėjo. Bet, ar teisinga jų laimėjimais dalintis, o jų nuostolius palikti jiems patiems?! Juk, kas juda žino, kiek kiekvienas padudėjimas kaštuoja. Čia kelias ir šalia kelio, čia veltui viena, ar dvi praleistos darbo dienos, čia uniforma ir kiti reikalai. O juk jie tokie pat darbininkai, kaip ir mes. Juk jie ne savo malonumui žaidžia ir kariauja. Jie garsiausi mūsų vėliavnešiai. Teisingai, tad, jie šaukias i lietuvišką sąžinę, į lietuviškąjį teisingumą!

— Caveant consules, ne civitas detrimentum habeat!" — Tebudi vadai, kad tautai nuostolio nebūt! Kai jie dūsta, kai išvakarėse susilikvidavimo, kad iš numirusių prikelt nesame stebūkladariais, kai mums visiems dėlto nei šilta, nei šalta („miega bočių šalis!"), kai, ana, Amerikoj Tėvai Marijonai iš visų Amerikos komandų išrenka geriausius lietuvius sportininkus ir juos — vėliavnešius atatinkamai gerbia ir globoja, tai jau pats laikas atjausti savo sportininkus, nors mes, paprastai tik prie karstų graudžias ašaras liejamė, susiprantam tik tada, kai netenkam.

Pats laikas susirūpinti centrams, skyriams. Reikia ir mecenatų. O juk lietuviškose karčiamėlėse (nors jie gražiau vadinas!) turime ir „vaizbūnų". Reikia, kad jie žinotų, kad ne tik pieningos karvutės reikia, bet ir plėšiančio dirvonus arkliuko. O dabar žinau, kad vienas Klūbas, o su jais ir visi tenykščiai, didžiuojas ten parvešta ir padėta taure, bet nežinau, kaip jie tuos laimėtojus pasitiko, kaip atžymėjo. Jeigu atatinkamai būt duota ir driptelta, tai žinočiau.

Siūlyčiau, šiems pirmųjų linijų kariams, padaryti visuotinę rinkliavą. Jau matau, kad dabar kiti prasižiojo dejuoti. Nereikia kreipti dėmėsio į rėksnius. Kas supras ir galės — padės, kas be nuovokos — parėks, kas neišgalės — patylės.

Su Romos Juvenaliu — Orandum est, ut mens sana in corpore sano — maldauju ir aš — Išlaikykime sveikuose kūnuose, sveiką lietuvišką dvasią!

Mantrimas

LIETUVIŠKOS KNYGOS BIČIULIAMS

Kas skaito „Britanijos Lietuvį" ar varto jo lapus, tas visuomet užtinka įvairiomis temomis straipsnių, diskusijų mūsų tremtį liečiančiais klausimais. Bet žymiai rečiau tenka skaityti ir matyti rašant mus liečiančiu gana svarbiu klausimu, būtent: lietuviškosios knygos klausimu.

Aš čia kaip tik ir norėčiau šį kartą paliesti tą mums būtiną reikalą — knygų leidimą. Visi gerai prisimename, kaip maždaug prieš metus tame pačiame „B. Lietuvyje" buvo šūktelėta: steikime knygų leidyklą! Bet tas atsišaukimas beveik ir liko balsas dykumoje, nes iš daugiau šešių tūkstančių šioje saloje gyvenančių tremtinių to atsišaukimo paklausė vos mažas mažutis būrelis, kurį beveik galima ant pirštų suskaičiuoti. O kur visi kiti? Kur tie tūkstančiai? Argi jau jiems lietuviškosios knygos reikalas liko tolimas ir svetimas, tos knygos, kuri tiek daug padėjo išlaikyti tautinę sąmonę prieš atsikuriant nepriklausomai Lietuvai? Taigi suvaidino žymų vaidmenį mūsų atbundančioje tautoje. Dėl jos daug gyvybių paaukojo brangieji mūsų knygnešiai. Ta, lietuviškoji knyga, be abejonės, vaidina tokį pat vaidmenį dabar, vaidins taip pat ir ateityje, tik jos leidimas dabar žymia dalimi priklauso mūsų pačių.

Kas tie atsišaukusieji, paklausiusieji šaukimo prisidėti prie knygų leidimo? Ar tai tie lietuviai, kuriems labiausiai rūpi lietuviškosios knygos reikalas? Aišku, kam nereikia automobilio, tas nelabai ir dairosi ties tų dalykų parduotuvėmis. O tas mažas būrelis nesėdėjo rankas sudėjęs Lietuviškoms knygoms leisti įsteigta „Pradalgės" draugija, kuri išsirinko valdomuosius organus, taigi, kaip matome, žodis tapo kūnų. Jei anksčiau gal būt kam nors kildavo mintis, kad čia gal privatus reikalas, tai dabar šitokiai minčiai negali būti vietos, nes visas reikalas yra narių rankose. „Pradalgė" yra organizacinis vienetas, kuris rūpinasi šioje saloje knygos leidimu. Bet „Pradalgės" veiklai plėsti ir jos uždaviniams vykdyti reikia didesnio žmonių skaičiaus; reikia, kad ją paremtų lietuviškosios knygos mėgėjai, patys įstodami į ją nariais. O tų knygos mėgėjų yra žymiai, net keliolika kartų daugiau, negu „Pradalgė" turi narių. Todėl „Pradalgė", norėdama tikrai išvaryti didesnę savo darbo pradalgę, visus knygos mėgėjus kviečia įsirašyti nariais.

Kas mėgsta knygą, tas išėjusią nusiperka. Tai jau gana daug, turint galvoje, kad didelė dalis jos neperka. Bet, kad lietuviškoji knyga būtų dažnesnis svečias, kad ji puoštų mūsų vargano gyvenimo butų lentynas ir gaivintų mūsų begestančią dvasią, reikia ją pamilti, nesigailėti jai šilingo, o ji tikrai tada bus dažnesnis svečias. Ir jei visuose vakarų kraštuose išsisklaidę nepajėgsime per metus išleisti ir išpirkti bent keliolikos knygų, tada liūdna bus mūsų knygos ateitis ir dar liūdnesnis mūsų grįžimas į namus. Juk ką gi mes parodysime, kuo pasigirsime tiems, kurie net didžiausios aukos nesibijo pakelti, net brangiausią turtą — gyvybę aukoja ant Tėvynes aukuro.

Kai net knygos mėgėjų, ypač tokių, kurie skuba įsigyti naujai išėjusį leidinį, skaičius yra labai ribotas, mažas į knygų leidimą įdėtas kapitalas turi laukti, kol pirkėjai išpirks leidinį, nes tik tada bus galima leisti naują. O kada tas laukimas pareikalauja daug mėnesių ar net ir metų, todėl reikia arba daugiau kapitalo turėti, arba pasitenkinti tuo, jog per metus bus išleidžiama kokia viena knygutė. O taip neturėtų būti. Argi jau mes tiek būtume susmulkėję ir įsitraukę į savo asmeninius reikalus, kad daugiau jau mums niekas neberūpėtų, kas aplink mus vyksta?

Tad dar kartą tegu bus man leista kreiptis į jus, lietuviškosios knygos bičiuliai. Suorganizuokime knygų leidimui daugiau pinigų! O tai geriausia padaryti įstojant į „Pradalgę" nariais.

„Pradalgės" leidykla greit parodys skaitytojams iš eilės jau trečią savo leidinį, kiek ilgiau užtrukusį spaustuvėje. Išvarytoji pradalgė, kaip matome, nedidelė, bet mūsų sąlygomis, kai narių tėra tik saujelė, neįmanoma nuversti kalnų. Bus galima žymiai daugiau padaryti, jei leidykla turės daugiau narių, kurie savo penksvariais parems šį kilnų kultūrinį darbą.

Kviečiu juo daugiau lietuvių į talką. Norį gauti informacijų dėl įstojimo nariais, prašomi kreiptis į „Pradalgės" valdybos sekretorių (P. Klezas, 64 Laburnum Rd., Lowton, Nr. Warrington).

A. Bruzgys

WATERBURY ATIDARYTA GENOCIDO PARODA APIE LIETUVA

Amerikiečių „Waterbury Sunday Republican" vasario 11 d. num. įdėjo didžiulę nuotrauką, vaizduojančią, kaip Waterburio miesto burmistras R. E. Snyderis kerpa kaspiną, tuo būdu atidarydamas pirmąją pasauly genocido terminu suruoštą tos rūšies parodą. Šalia jo stovi Yale's u-to profesorius R. Lemkinas, tikrasis „genocido" termino autorius, ir p. M. Andrikis, toliau — A. A. Aleksis, kun. J. Valantiejus, J. Rimašauskas ir minimajai parodai ruošti nariai.

Dienraštis pastebi, kad minimoji paroda, vaizduojanti kruviną lietuvių tautos kelią už savo laisvę, suruošta Lietuvių Tremtinių Draugijos Waterburio mieste ir globojama Waterburio Liet. Tarybos, Silas Bronson knygyne buvo pakartota vasario 25 d. Ji pavadinta „Lietuvos genocidas". Tą genocidą pavaizduoja įvairūs dokumentai, fotokopijos, nužudytųjų nuotraukos etc.

Atidarymo žodį tarė prof. R. Lemkinas, kuris pažymėjo, jog reikia tikėtis, kad ir JAV senatas veikiai senatoriaus Brien Mc. Mahono rūpesčiu genocido sutartį ratifikuos, kaip kad ją ratifikavo jau 28 valstybės. Pasaulio civilizacija susideda iš atskirų tautų įnašų. Mes turime teisę reikalauti, kalbėjo Yale's un-to profesorius, kad pasaulis apsaugotų tuos įnašus, kuriuos duoda tokia sena Europos tauta, kaip lietuvių.

Prof. Lemkinas, kuris sakėsi lankesis Lietuvoj 1939 ir 1940 m., smulkiau apibudino baltų tautų pasiektuosius kultūrinius laimėjimus ir pastebėjo, kad jam labai didelį įspūdį padarė „tie dideli kultūriniai laimėjimai šitos senos tautos, kuri atsistatė iš naujo ir šioje Europos dalyje tuo būdu išsikovojo sau tinkamą vietą". Lietuvius jis pavaizdavo kaip „prakilnią didžių tradicijų tautą". Kodėl negalima 3 milijonų tautos žmogžudžio sustabdyti tuo pačiu būdu, kaip kad sustabdomas atskiro žmogaus žudikas"? reiškė savo pasipiktinimą svarbiausiasis genocido sąjūdžio kūrėjas.

Kun. J. Valantiejus, Šv. Juozapo bažnyčios rektorius, savo maldos žody prašė Apzvaidą atsižvelgti į „Mūsų kraujais plūstančio krašto kančias" ir atsiųsti jam išgelbėjimą. Minimoji paroda yra pirmoji pasauly, suruošta genocido vardu, pažymi dienraštis.

J. Rimašauskas, 4 metus išlaikytas nacių ir sovietų kalėjimuose ir rinkęs tuos dokumentus daugiau, kaip 10 metų, pareiškė įsitikinimą, jog to Lietuvos genocido dokumentus turės progą pamatyti apie 2 milijonai žmonių. Miesto burmistras R. E. Snyderis, gražiai pasveikinęs svečius savo žodį baigė lietuviškai pareikštu linkėjimu. „Kas bus, kas nebus — o Lietuva nepražus". Tų žodžių jį išmokiusi lietuviškai jo žmona Elena, kuri yra taip pat lietuviško kilimo. Be jų dar kalbėjo Atty, cl. V. Balanda ir p. M. Devenis.

Laikraštis gale priduria, jog tarp parodos eksponatų buvo taip pat fotostatinė kopija sutarties, pasirašytos Ribbentropo ir Molotovo, kuria buvo sutarta „perduoti" Lietuvos teritoriją Sovietų Sąjungai.

LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS NE TIK ŠVIEČIA, BET IR SIEJA SU VISA LIETUVIŠKA ŠEIMA.

GERDRUTA

AINO KALLAS

(Tęsinys iš pereito numerio)

Nusilenkusi žemiau, kaip kada nors, net prieš krašto galingiausiuosius, aukštos kilmės Gerdruta Carpona puolė žemėn ir, ašaromis pasruvusiomis akimis, nužeminta ji bučiavo nežinomo žmogaus pėdas smėlyje.

Staigus džiaugsmas buvo per stiprus jos išsekusiam kūnui. Ji pasviro kaip nendrė, krito ir sąmonės netekusi gulėjo ant smėlio.

Saulė nukeliavo ilgą kelią danguje ir švietė tiesiai virš pilkų uolų, kai Gerdruta pabudo. Ji miegojo daugel valandų. Ji pamatė, kad yra nunešta arčiau vandens ir paguldyta ant tinklų krūvos. Sausų nendrių ryšulys buvo vietoj pagalvės.

Kairėje krantas kilo stačiomis, aukštomis akmens uolomis tiesiai virš vandens, bet po tomis uolomis ji galėjo matyti tuziną dūminių lūšnelių ir tinklams džiovinti stulpus. Jūra buvo rami, bet duslus ūžimas rodė artėjantį potvynį.

Šalia jos jaunas vyras tarp dviejų akmenų kepė plekšnę. Jis buvo apsirengęs paprastai, kaimietiškai. Vilkėjo šiurkštų kanapinį drabužį, sujuostą dažytu diržu, buvo basas, labai sulysęs, ilgais nešukuotais plaukais ir šviesiai pilkomis akimis. Pastebėjęs Gerdrutą nubudus, nemesdamas darbo, jis kaimiečių tarme paklausė:

— Ar tu norėsi valgyti?

Gerdruta tik galvos linktelėjimu atsakė. Vyras padavė jai žuvį ir ji valgė. Žuvis buvo šviežia ir riebi, bet be druskos.

— A visi negyvi? — paklausė vyras.

— Nugi negyvi. Visi, — atsakė Gerdruta taip pat kaimiečių tarme.

— Šičia taip pat, — pasakė vyras.

Kurį laiką jie sėdėjo tylėdami ir slapta stebėdami vienas kitą.

— Aš esu Laes. Kadarikų Laes iš anos gryčios, — pasakė vyras. — A tu?

— Gerdruta Carpona, — atsakė ji.

Kai ji kalbėjo, jai atrodė, kad visvien kas ji bebūtų. Vyras spoksojo tik į ugnį ir kalbėjo.

— Iš drabužių atrodai, kad būsi vokietė. Bet dabar mes esame vienintėliai gyvi visoje parapijoje.

— Aš mačiau tavo pėdsakus, — pasakė Gerdruta.

Vyras pažiūrėjo į savo koją, saulės nudegintą, rudą ir linktelėjo galva.

— Aš ėjau atsinešti vandens iš šaltinio, atsakė jis.

Baigę valgyti jie išėjo į uolas.

Artinosi vakaras. Ant uolų viršūnės, po kadugiais, kurie buvo avių nuskabyti, augo vėlyvos tamsios braškės, nors uogų laikas jau buvo praėjęs. Jie pasilenkė rinkti. Skynė pačias didžiausias, labiausia prisirpusias uogas ir davė vienas kitam.

Uogos buvo skanios ir kvapios. Jie valgė ilgą laiką, kaip vaikai, po kadugių krūmais.

Sėstanti saulė, besileidžianti į tolimą, nematomą Ojumą, nušvietė jų veidus, bet jiems nereikėjo dėl to merktis. Saulė plūduriavo šiltame, pilkame rūke ir neskleidė spindulių.

— Kas yra tas duslus užimas? — smalsiai paklausė Gerdruta.

— Ten yra kitos uolos. Po vandeniu, — paaiškino Laes.

— Reikia pilti ant jų alaus arba degtinės, kitaip žvejyba bus nesekminga.

Prisisotinę uogomis, jie atsisėdo ant uolos krašto. Nei vienas neklausė kas bus. Apačioje buvo uola.

Gerdrutai atrodė, lyg ji užgimė visai naujam pasauly. Tai buvo pasaulis, kurio ji prieš tai nematė. Kaip ir ankstesniam pasauly, čia buvo oras, žemė, jūra... Tačiau jie tebuvo vienintėliai mirtingieji, jie du: Kadarikų Laes ir Gerdruta Carpona.

Virš vandens plasnojo žuvėdros nuo šešėlių pajuodusiais sparnais. Iš žolės kilo zirzimas ir šnabždėjimas. Viskas gamtoje tęsė savo gyvenimą. Bet jie buvo vienintėliai likę žmonės. Nebuvo daugiau vergų ar laisvųjų, vokiečių ar kaimiečių, luomų. Visi barjerai, kuriuos žmogus šimtmečius kūrė, išnyko.

Po tankiu kadugynu, netoli jų, besileidžiančios saulės atokaitoje maudėsi gyvatė. Laes pamatė ją tuo pačiu metu, kaip ir Gerdruta. Jis tuč tuojau nupiovė šaką, praskleidė jos galą ir pačiupo gyvatės galvą kaip į žnyples.

Gerdruta matė gyvatę besiraitant aplink lazdos galą — geltona papilve, dviem juodom juostom ant nugaros, iš snukio bekaišiojamą dvišakį liežuvį.

Laes iškėlė gyvatę aukštai į viršų. Tačiau jis jos nežudė. Jis nusviedė ją toli užpakalin savęs.

— Javai nustoja augę, jei nužudai gyvatę, — paaiškino jis.

Kai Laes sviedė gyvatę, Gerdrutai atrodė, lyg mato jį pirmą kartą. Ji žiūrėjo jo jaunatvišką kūną, nuo badavimo suplonėjusį, gražią tvirtą žandikaulio liniją ir žemiau horizontalinį piūvį su lygiomis briaunomis, lyg peiliu išpiautą. Jo nosis buvo plačių šnervių, aukšta ir tiesi tarp akių, rankos, savo stiprumu priminė kalvio kūjus. Nei kanapinis drabužis, nei bado pasėkos negalėjo paslėpti jo kūno jaunatviško sti-

POLITINĖ EUROPOS PADĖTIS IR BŪSIMOJI JOS SANTVARKA

Tokia tema vasario 4 d. pulk. J. Lanskoronskis Lietuvių Namuose skaitė paskaitą. Jos pasiklausyti susirinko didelis būrys tautiečių.

Trumpai aptardamas pasaulinės politikos raidą po pirmojo pasaulinio karo, prelengentas paryškino sąlygas, leidusias nacinei Vokietijai įsigalėti ir sauvaliauti Europoje prievartaujant silpnesnes tautas. Tą sauvaliavimą demokratijos tegalėjo sustabdyti nauju karu. Deja, kovodamos su tautų teises ir tarptautines sutartis po kojų pamynusiu ruduoju totalitarizmu, jos aplinkybių buvo priverstos pasinaudoti dar žiauresnio ir dar bjauresnio raudonojo totalitarizmo pagalba. Karą laimėjus, demokratijos, nors medžiaginiai buvo pajėgios ir tą pastarąjį priversti laikytis sutarčių ir grįžti į prieškarines ribas ir tuo būdu laiduoti laisvę visoms, tiek nuo rusų, tiek nuo vokiečių imperializmo nukentėjusioms tautoms, tačiau tai padaryti galėjo tik panaudodamos jėgą. Dėl įvairių priežasčių, ypač dėl dar nesusiorientavusios Sovietams palankios viešosios opinijos, demokratijų vadai ryžtis naujai kovai nedrįso. Prasidėjo santarvininkų taikių su Sovietais derybų periodas, kuris preit pavirto į vadinamąjį „šaltąjį karą". Per tokių „paliaubų" period Soveitai daug laimėjo. Per tą laikotarpį jie vieną po kitos visai subolševikino dar kurį laiką išlaikiusias pusiau demokratinę santvarką valstybes, kaip Rumuniją, Čekoslovakiją, Vengriją, iš dalies Lenkiją. Visose pastatė komunistines vyriausybes, vienur kitur kariuomenių vadus, uždraudė toms, vadinamoms „Tautinėms Respublikoms" bet kuriuos santykius su laisvaisiais vakarais, įterpė jas į savo ekonominę sistemą ir visas tas, satelitines valstybes, sujungė į vieną milžinišką totalitarinį bloką.

Ką prieš tokią milžinišką potencialią jėgą gali priešpastatyti vadinamoji „laisvoji Europa"? Prelegentas paryškino, kad apie 250 milijonų europiečių dar turi milžiniškus žaliavų, energijos, pramonės resursų rezervus ir Europos tautų genijaus įvairių dvasinių savybių pranašumą. Europos nykimo procesas prasidėjo jau seniai, karas tik jį pagreitino. Sąlygos pigiomis kainomis prekes įsigyti ir brangiomis gaminius parduoti, kurios patikrino XIX a. Europos paskirų valstybių gerbuvį, nebegrįš. Europa vėl atkusti gali tik susijungusi ir visus savo resursus sutelkusi. Ar tai galima? Tokių mėginimų jau buvo daug, o Europa vis pasilieka susiskaldžiusi. Jos jėgos tebėra išbarstytos tarp didesnių ir mažesnių valstybių. Dabartinė Europos būklė esanti, iš vienos pusės geografinė realybė su atskiromis tautomis, su politinėmis sienomis, su įvairiomis tų tautų tendencijomis, skirtinga istorija ir t.t., o iš kitos ji yra susmulkėjusių ekonominių vienetų skaidinys. Karo nualinta, ji nebegali atsikurti be Amerikos pagalbos Europos. Suskilimas į Sovietų okupuotąją ir laisvąją, ją dar labiau susilpnino. Visa eilė karinių, ūkinių klausimų gali būti išspręsta tik sujungtoje Europoje. Susijungusi, savo jėgas sutelkusi, ji pavirstų milžiniška pasauline jėga, galinčia ne tik dalyvauti pasaulinėj politikoj, bet ir tos politikos raidą nusverti. Kas trukdo tokį Europos apjungimą? Nesugebėjimas atskirų valstybių atsipalaiduoti nuo vadinamo suverenumo teisių, kiekviena valstybė amžių būvyje yra išryškinus tik jai būdingus bruožus, kurie sudaro jos individualybę ir kurių ji nedrįsta bei negali atsisakyti. Kiekviena nori sau gyventi: čia mano žemė, čia mano tauta ir čia aš viešpats. Aš esu suverenė! Tas, absoliutus tarptautinių santykių anarchiją gimdąs suverenumas yra ir karų pagrindinė priežastis, visvien kokie bebūtų tų karų pretekstai. Nepripažindamos jokios viršvalstybinės teisės, valstybės vaduojasi išimtinai savo egoistiniais interesais, nepaisydamos, kad tai prieštarauja kitų tautų interesams. Salus publica suprema lex (Visų gėris — aukščiausia teisė). Tuo šūkiu vaduodamosios jos nepripažista jokių varžančių teisinių bei moralinių pareigų kitų link. Tokia būsena sukelia sukrėtimus, prievartavimus, jėgų demonstracijas, tautinės garbės užgavimus.

Tokias mintis dėstydamas, prelegentas priėjo išvados, kad iki šiam laikui suprantamo suverenumo koncepcijos jau yra pasenusios. Tatai jau seniai suprato pažangesnieji Europos protai. Jie suprato, kad Europa eidama tik apjungimo keliu, gali išsigelbėti. Štai kodėl po paskutinio karo, staiga visur Europos protai subruzdo ir visuose kraštuose kartu ir spontaniškai pasigirdo nebe atskiri balsai, bet ištisi sąjudžiai dėl Europos vienovės. Tie sąjudžiai rengė kongresus, būrėsi į tarptautines sąjungas, veikė visuomenę ir vyriausybes. Ir šiandien įvairių niuansų federalistų veikla nebėra teoretinė, kažkokia neįvykdoma svajonė ar utopija, bet virto galingu tarptautinių santykių faktorium.

Iš didesnių Jungtinės Europos siekiančių Sąjudžių, prelegentas išvardino šiuos:

1. Europos Sąjudis bei European Movement. Šis sąjudis yra užsimojęs brandinti Europos idėją ir ta prasme veikti vyriausybes ir per vyriausybes. Be susidariusių tautinių tarybų, jis apima labai daug ir šiaip reprezentatyvinių asmenybių: politikų, rašytojų, mokslininkų, visuomenininkų, todėl jo įtaka yra žymi. Jis yra lyg tam tikras vadovas ir visų kitų sąjudžių. Lietuvių „Europinio Sąjudžio taryba" dalyvauja vadinamoje „Rytų ir Centrinės Europos" sąjudžio sekcijoje.

2. Europos Federalistų Unija (U.E.F.). Ji buria kiekvienos tautos Federalistų sąjungas, kurios telkia įvairių ideoligijų ir profesijų asmenis: teisininkus, publicistus, tarnautojus, paprastus darbo žmones, ar jie bus radikalai, socialistai ar įvairių pakraipų demokratai. Sovietų pavergtųjų kraštų federalistus Unijoje atstovauja emigracinės federalistų sąjungos. Plačiau buvo nušviestas lietuvių federalistų sąjudis, kuris jau yra priimtas į Centralinę Tarybą.

3. Naujoji tarptautinė ekipa (N.E.I.) jungia paskirus asmenis, krikščioniškus sąjudžius, ar ištisas politines krikščionių demokratų partijas ir yra užsibrėžusi bendrame Europos Jungimo Sąjudy ginti krikščioniškosios civilizacijos principus. Lietuvių joje atstovaujami.

4. Socialistinis bei demokratinis sąjudis, oficialiai nors ir neapima vakarų socialistų partijų, bet vaidina labai svarbų federalistiniuose sąjudžiuose vaidmenį. Jis savo veiklą labiau grindžia socialiniais siekiais ir gamybos socializacija. Jo šūkis: arba Jungtinė Europa bus socialistinė, arba jos visai nebus. Lietuviai atstovaujami VLIKo nario p. Kamińsko.

Buvo išvardinti ir kiti sąjudžiai bei įstaigos, į kurias lietuviai dar nėra įsijungę. Tarp tų visų sąjudžių dar nėra vieningos nuomonės, kokia ta Europa turi būti, bet visi jie sutinka su Europos sujungimo principu. Visi sąjudžiai yra jau milžiniška jėga, kuri ne vien formuoja viešąją nuomonę, bet veikia ir vyriausybes, delto ir gimė Europos Taryba. Aiškindamas tarpvalstybinio ir oficioziško organo Europos Tarybos veikimą, prelegentas plačiau paminėjo vadinamas „funkcionalines organizacijas", kurios konstituciniu būdu galėtų aprėžti valstybių suverenumą tam tikrais, griežtai aptartais atvejais (pav. muitų, pinigų, gynybos, transporto).

Tiek paskaitos metu, tiek per diskusijas prelegentas visada visas nagrinėjamas problemas siejo su mūsų pačių reikalais. Kada viešoji laisvosios Europos nuomonė vaduojasi šūkiu arba Europa bus jungtinė arba jos visai nebus, mes negalime to šūkio nepaisyti. Mes galime išsilaisvinti tik laisvos Europos rėmuose, arba liksime Azijos pakrašty. Antra vertus, išeivija yra užsibrėžusi daug įvairių tikslų, bet visi jie sutampa su didžiąja tėvynės išlaisvinimo byla. Kovos būdų yra daug. Vienas emigracijos svarbiųjų uždavinių yra — nuolat išlaikyti gyvą mūsų bylą, veikti viešąją laisvųjų kraštų opiniją ir ginti mūsų interesus ten, kur mūsų oficialaus atstovavimo stinga. Lietuvių federalistų sąjūdis tą uždavinį gali vykdyti dideliu pasisekimu ir veikti opiniją sąjūdžių, kurie laisvuose kraštuose mūsų naudai yra vertingas veiksnys.

Per įdomais, turiningas ir visapusiškai apžvelgiančias diskusijas pareikšta daug svarbių minčių, ypač kaip tą federalistų idėją geriau panaudoti šio krašto sąlygose.

SOVIETINIO ROJAUS VAIZDAI

„Tremtis" įdėjo neseniai į vak. Vokietiją Sovietų grąžinto vokiečio karo belaisvio pareiškimą. Jam teko būti Lietuvoje ir kituose Pabaltijo kraštuose. Šito belaisvio pareiškimas yra būdingas tuo, kad jam teko pamatyti daugiau sovietinio pragaro ir pateikti laisvajam pasauliui tokių vaizdų, kurių baisumo ir sužvėrėjimo niekas vakaruose net įsivaizduoti negali.

Tas belaisvis buvo patekęs Pazevalky esančion moterų koncentracijos stovyklon. Ši stovykla esanti kažkur prie Lenkijos sienos. Šioje stovykloje yra per 1000 jaunų merginų, kurių daugiausia apie 16 metų amžiaus. Šios imtinės neverčiamos dirbti, kaip kad kitose sovietų koncentracijos stovyklose, sunkiųjų darbų. Jos stovykloje laikomos rusų ir lenkų kareivių malonumui. Pati stovykla daranti pasibaisėtiną vaizdą. Tačiau šioj stovykloj belaisviui teko būti tik 48 valandas. Per tą laiką jis spėjo susidaryti šiurpų vaizdą apie sovietiškame žmoguje įsigalėjusį dvidešimtojo amžiaus barbarą.

Vėliau tas belaisvis nuo sunkaus darbo persidirbo ir susirgo. Jis, kartu su kitais imtiniais, buvo perkeltas Klaipėdon. Pirmiausia pateko tariamon ligoninėn. Tačiau toji ligoninė nedarė jokios ligoninės vaizdo, o daugiau priminė pereinamą elgetyną. Jokių lovų, jokių stalų bei kedžių. Ligoniai suguldyti ant šiaudų. Jokių vaistų. Žmonės patekę vadinamon ligoninėn, tarp savęs kalbasi, jog rusai sau turi įsirengę puikią ligoninę, tačiau paprasti žmonės jon nepatenka. Rusai, neduodami jokių vaistų, tyčiojasi iš sergančiųjų, pasakodami, jog pas juos medicina labai pažengusi ir mažas mirtingumas.

— Gi jei jūsų gydytojai nieko negali padėti, tai ne mes kalti, — kalba rusai sergantiems lietuviams, kurių gydytojams neduoda jokių vaistų.

Pabuvęs trumpą laiką vadinamoje ligoninėje, belaisvis buvo tuojau pristatytas akmenų skaldyti Klaipėdos pakraštyje. Jo jėgos buvo visiškai išsekusios, jis nepajėgė akmenis skaldyti ir smarkiai persidūrė ranką. Rusai prižiūrėtojai, matydami iš rankos srovėmis tekantį kraują, pradžioje nekreipė dėmesio. Jie neturėjo jokių tvarsčių. Pagaliau nuplėšė nuo belaisvio purvinų drabužių vieną lopą ir juo perrišo sužeistą ranką. Po to nuvedė vienan namelin. Čia jį slaugė viena senutė lietuvė. Toji moteris daug pasakojo belaisviui apie sunkų ir baisų gyvenimą Lietuvoje. Ji turėjusi du sūnus. Abu buvo paimti į raudonąją armiją. Po kiek laiko vienas sūnus už „šnipinėjimą" išvežtas į Rusijos gilumą ir lietuvė apie jį neturi jokių žinių. Netrukus po to suėmė ir jos vyrą, sūnų tėvą. Jis buvo nuteistas už neištikimo sūnaus Sovietų Sąjungai išauginimą ištremti. Taip iš visos šeimos liko viena moteris.

Toliau Lietuvos pajūrio moteris apgailestavusi, jog ji ir visa šeima padarė didelę klaidą, kad nepasitraukė į Vakarus. Dabar Sovietų okupuotoje Lietuvoje nėra jokio gyvenimo. Rusai su visais elgiasi kaip su paskutiniais vergais. Visos moterys ir net vaikai nuo 12 metų amžiaus turi eiti dirbti. Mokyklos veikia į dieną tik po dvi valandas. Mokyklas lanką vaikai, grįžę iš pamokų, turi eiti prie darbų. Iš motinų rusai atėmė vaikus į prieglaudas. Esą tai daroma dėl to, kad dirbančiai motinai lengvintų darbo sąlygas. Faktiškai nuo motinų atimdami mažus vaikus okupantai nori visą auklėjimą perimti į komunistinės vadovybės rankas.

Kiek sustiprėjęs belaisvis buvo prijungtas prie vienos žvejų artelės. Nuolat kilo į Baltijos jūrą žvejoti. Žvejų gautą laimikį rusai paima tik pasiekus jūros krantą. Žuvys siunčiamos į Čekoslovakiją ir kitas vidurio Europos valstybes, tapusias Sovietų satelitais.

Tačiau žvejoti neilgai teko. Po kiek laiko atsidūrė vieno latvių miestelio kalėjime. Iš šio buvo paskirtas į kolchozą Latvijoje. Dirbdamas kolchoze belaisvis įsitikino, jog kolchozo darbininkų tarpe tik kas penktas tėra latvis. Visi kiti azijatai. Tiesa, dažniausia, jie turi latviškas pavardes, tačiau jų veidai visai ką kita sako: — jie dvelkia Azija. Daug šių azijatų yra susituokusių su latvėmis, kurių vyrai arba ištremti arba dingę. Viena latvė pasakojo, jog rusų pareigūnai tiesiog siūlinėjo latviams, kad jie už tam tikrą sumą parduotų savo žmonas. Jos vyrui buvo taip pat pasiūlyta žmoną parduoti. Kai šis nesutiko — jis buvo nuskandintas jūroje. Tokių atsitikimų buvę nemaža. Kai latvės vyras „dingo", tada ji buvo priversta tekėti už atėjūno. Keli latviai kolchoze dirbą stezilizuoti. Tuo būdu rusai varžo gimdymus, kad greičiau išnaikintų tautas.

Belaisviui kartą teko matyli besilinksminančius kolchozininkus. Po pusiaunakčių prasidėjo kažkas neįsivaizduojamo. Samagono prisigėrę azijatai tiek siautė, kad niekas nedrįso jiems žodį pasakyti. Kai vienas prisigėręs azijatas pradėjęs įžeidinėti latvaitę, belaisvis bandė ją užtarti. Kai jis tik žodį pasakė — tuojau geltonodis įsmeigė peilį krūtinėn. Patekęs sveikatos punktan, buvo pradėtas gydyti. Dėl nusilpimo prasidėjo džiova.

Tada rusai jį paleido „namo".

---

prumo. Kiekvienas jo judesys buvo staigus, tikslingas ir taupus jėgos atžvilgiu.

Tuo pačiu metu ji pastebėjo, kad Laes mąstė tą patį, ką ir ji. Kai jis pažvelgė ją, ji pajuto, kad jos veidas paraudo. Ir jiedu beveik kartu nusigręžė priešingomis kryptimis. Po to jie daugiau nežiūrėjo vienas į kitą.

Jie nusileido nuo uolų į pajūrį. Uolų paviršius buvo nubarstytas kristalo kupstais, tarsi suakmenėjusiais priešistoriniais paukščių lizdais. Jūra buvo visiškai rami. Jos dugnas buvo išklotas plokščiais uolos gabalais, lyg grindinys.

Čia, apleistame pajūryje, ištuštėjusiame krašte, juos abu iš karto apėmė nepažįstamas jausmas. Mirtis paveikė jų smegenis, kaip galingas svaigimas. Jie pasigėrė juo kaip stipriu gėrimu. Jų jauni, sveiki kūnai net nežinodami ilgėjos, vienas kito, kad sukurtų naują gyvybištuštėjusioje žemėje. Jų matytas sunaikinimas degino jų smegenis, keldamas abejuose tąs vetimą aistrą.

Jie buvo tik du.

Saulė jau nusileido, kai jie pasiekė Laes gryčią. Žvejys Laes atidarė duris ir aukštos kilmės Gerdruta Carpona įėjo vidun. Ir kai ant šiaudinės lovos jie karštai apsikabino, jų mirties baimė susimaišė su troškimu naujų kartų gyvybės. Pasaulis buvo tuščias ir jie jautė pareigą jį apgyvendinti, nes buvo vieniši, kaip ir pirmieji žmonės.

Tai yra Gerdrutos Carponos pasaka Juodojo Maro siautimo metais Sarema saloj. Ji gyveno pasaulyje, kuris buvo paslėptas nuo žmogaus akių nuo pat Rojaus laikų; pasaulyje be laipsniavimo, be luomų, be įvairiaspalvių blizgučių, kurie buvo žmogaus išgalvoti; pasaulyje, kuriame gyveno tik du besimylį žmonės.

Iš bažnyčios metrikų Didžiojo Šiaurės karo metu, galima matyti, kad, septyniems metams praėjus, penki Kadarikų Laes sūnūs buvo pakrikštyti visi kartu, vidurvasarį. Jų motina Gerdruta Carpona, parapijos vikaro kilniojo Magnus Carponos ir jo aukštos kilmės žmonos Beata von Kraemer'ės duktė, turėjo atgailoti už savo nuodėmę tris sekančius sekmadienius sėdėdama žemo elgesio moterų suole savo tėvo bažnyčioje, „kad visi matytų", kaip griežtas ir nenuolaidus ano meto vikaras Heinrich Buerger ranka įrašė metrikuose.

Po to, kai Gerdruta Carpona atliko viešą atgailą visos parapijos akivaizdoje ir prie altoriaus gavo išrišimą, ji buvo krikščioniškai sutuokta su Kadarikų Laes ir vėl priimta į Bažnyčios globą. Iš žmonių lūpų galima išgirsti nuomonę, kad visa parapija turi būti dėkinga tai porai, kad ji išliko gyva, nes dviejų šimtmečių laikotarpyje jos gyventojai gausėjo labiau kaip Izraelio vaikai Egipte.

KALBOS SKILTELĖ

DĖLEI AR DĖLIAI?

Šios lytys mūsų ligšiolinėje raštų kalboje buvo nevienodai vartojamos. Nevienodai šios rūšies dariniai yra vartojami ir mūsų gyvojoj žmonių kalboje; pvz. šalia **kolei** (koliai) yra vartojama ir **kolai** (su kietu l). Bet ši pastaroji lytis, **kolai,** mūsų bendrinėj kalboj nebuvo vartojama, daugiausia buvo tariama ir rašoma **kolei** ar **koliai.** Bet kadangi šios rūšies lytys yra nekaitomos, be kokio didesnio sąryšio su kitais žodžiais, tai jau nuo seniau jos buvo pradėtos vartoti iš vieno tarimo, t.y. su paprasta pridėtine dalelyte — ei: **kolei, tolei, todėlei, palei, vėlei** ir kt., visai panašiai, kaip **jei, nei, bei** ir kt. Šitokios lytys patartinos ir toliau vartoti bendrinėje kalboje.

P.S.

KILPA

F. NEVERAVIČIUS

(*Tęsinys iš 7 numerio*)

Garėnas pastebimai silpo fiziškai. Naktys be miego, įtemptai laukiant įprastinio tardymo, šimtams blakių žvalgant ir geliant slapčiausias kūno kerteles. Motorų dūzgimas kieme, tarpais atsklindą sielvartingi moterų šauksmai.

Iš pradžių Garėnas stengėsi palaikyti kūno jėgas gimnastikos pratimais. Tačiau netrukus pastebėjo, kad smarkesni judesiai nevėdinamoj kameroj vargina širdį. Be to, smarkiau pajudėjus, rasdavos sustiprėjęs alkis. Žarnas imdavo skaudėti, skilvį grandžiamai mausti. Tekdavo vis labiau save versti mažiausiam judesiui. Tad jis liovėsi. Ištisomis valandomis išsėdėdavo ant kėdutės, atsirėmęs į sieną, priešais duris, kad prižiūrėtojas kiekvienu momentu galėtų jį pro angelę pamatyti.

Begalės minčių netvarkingom, susiraizgiusiom virtinėm slinko pro smagesnis. Tačiau ilgainiui jos ėmė blankti, neteko gyvumo ir į jų viršų išplaukė abejingumas, nudažytas vienintelio gyvuliško noro — valgyti.

Ir tik, kai, dabar vis rečiau, jį išplėšdavo iš tos būsenos prižiūrėtojo balsas, įsakęs rengtis tardymui, visą Garėno būtybę nukrėsdavo tarsi elektros smūgis. Jis kaupėsi dvasia, jo galvojimas darėsi aiškus, visos ankstyvesniųjų tardymų smulkmenos stojosi ryškiai atminty, lyg būtų užfiksuotos filmoj.

Sutrūkinėjusiu vietomis tinku ir sutraiškytų blakių kraujuotomis dėmėmis nuspalvintos sienos, į jas sužiurus, imdavo rodytis piešiniais, ištisais paveikslais. Tie piešiniai raizgėsi su mintimis, kūrė atsiminimus, čia vėl vargino negalint prisiminti, kur ir kas panašaus jau matyta.

Ties kertėmis, žemai prie pat grindų, vienur kitur sienoje buvo įbrėžti arba nudegusiu degtuku įrašyti inicialai, eilėraščių posmai, sentencijos. Matyt, vienukė anksčiau buvo bendroji kamera.

Garėnas buvo išžiūrėjęs ir išskaitęs visus tuos parašus. Įdomiausi jų buvo trys. Kertėje, dešinėje lango, raudonai, tur būt, krauju įrašyta Šv. Rašto citata: „Mnie miest' i az vozzdam" („Mano yra kerštas ir aš jį įvykdysiu"). Viršum to parašo įbrėžta lenkiškai: „Pod Twoją obronę uciekamy się... R.K." (Tavo apgynimui...") Kitur vėl, prie pat durų lietuviškai: „Kas bus, kas nebus, o Lietuva nepražus. Padėk Dieve!" Dar kitur, po langu buvo nubrėžta vyriška galva ir parašas: „Kostas". Garėnas sumetė tuos parašus. Juos rašė trijų skirtingų tautų žmonės, patekę į vienokią nelaimę.

Garėnas vaizdavosi. Augštas, pražilęs rusas emigrantas, intelektualas, tolstojiško nesipriešinimo piktam išpažintojas, pradrėskęs ranką, mirko degtuką į lašantį kraują ir pritūpęs kertėje rašo.

Besąlyginiam, įkvėptam lenko tikėjimui, tačiau kartu ir rezignazijai priešpasistato lietuvis atkakliai tvirtindamas savo ir tik pagelbos Dievą teprašydamas.

Kam tie žmonės tai rašė? Koks vidaus akstinas vertė juos rašyti tuos ir kitus, dažnai mažai prasmingus dalykus? Tuo metu Garėnas dar negalėjo to suprasti, negalėjo įsijausti į būseną žmogaus, kuris, laukdamas blogiausio, nori palikti savo egzistencijos ir kančios ženklą. Negalėdamas to padaryti prasmingai, daro tai, instinkto vedamas.

KAIP GYVENA ANGLIJOS LIETUVIAI

MIKAS PAVAŽA

Red. trigrašis: Šis reportažas kiek ilgiau užsigulėjo redakcijos raštyne, nes atrodė, kad taip greit negalės pasenti, bet kai atėjo eilė jį žmonių apšvietai, kaip sakoma, panaudoti, tai pasirodė, kad jau kiek sensterėjo. Per tą laiką Coventrio lietuvių valdžia pasikeitė, p. A. Gurevičius, metus išbuvęs jos premjeru, pasitraukė, bet visa kita, ką jis pasakė, nepaseno ir tebėra aktualu.

PASIKALBĖJIMAS SU COVENTRIO LIETUVIŠKĄJA VALDŽIA

Lankant Coventrį ir neaplankyti vietos lietuvių valdžią, kurtuazijos atžvilgiu būtų negražu, o skaitytojų apšvietos sumetimais — nuostolinga. Juo labiau, kad DBLS Coventrio skyriaus vardas dažnai spaudoje paminimas ir jo veikla taip pat net ir Australijoje gyvenantiems „B.L." skaitytojams žinoma. Dėl to su skyriaus pirm. p. A. Gurevičium pradėjau kalbą ne apie skyriaus veiklą, bet greta jos.

P. A. Gurevičius yra baigęs teisės ir ekonominius mokslus, Lietuvoje ėjo atsakingas pareigas, dabar yra paprastas fabriko darbininkas, skyriui gerai vadovauja.

„Ar esate patenkinti savo skyriaus nariais?", buvo pirmas klausimas.

„Taip, bet ne visais".

„Neaišku. Malonėkit paaiškinti".

„Matot, iš esamų mūsų skyriaus narių apie 50 nuoš. galima laikyti „popieriniais" nariais. Jie figuruoja sąrašuose, šiaip taip sumoka nario mokestį. Tuo ir baigiasi jų pareigos. Tik atsitiktinai jie susirinkimuose dalyvauja, o į viešo pobūdžio tautinius parengimus retas kuris ateina. Apskritai daugumas jų nedaro nieko blogo, nei gero. Tautiniams reikalams jie nėra abejingi, bet, kita vertus, jie nepajudins piršto kovoje dėl šių reikalų. Jie sėdi apkiautę ir laukia, kad už juos kiti dirbtų. Tačiau tinginiais negalėčiau jų pavadinti, nes jie savo pareigas, kiek tai liečia jų asmenį, atlieka gerai. Daugelis gražiai apsirėdę ir kišenėje visada yra pakankamai pinigų; turi nuosavus namus, gražius naujus baldus. Tai sakydamas neliečiu tų, pasiturinčių narių, kurių nei namai, nei kas kita neatitraukia nuo tautinio darbo. Tačiau vien tik asmeniniai reikalai tremty esančio lietuvio negali patenkinti".

„Šitame procente yra keletas tokių, kurie nuėjo pagarsėjusio Puciatos keliais. Vienas jų yra net deportuotas. Be abejonės, jais niekas negali būti patenkintas".

„Apie 20 nuoš. skyriaus narių sudaro tie mūsų tautiečiai, kurių gera valia netenka abejoti, bet jiems trūksta tautinės pareigos jausmo ir ryžto. Tiesa, po ilgo įtikinėjimo ir net pasibarimo jie atiduoda savo dalį bendriems reikalams. Tačiau jei nebūtų tų, šviesių žiburėlių, kurie šviestų jiems kelią ir svilintų papades, tai klausimas, ar jie užimtų deramą kovos barą".

„Likusi nuošimčio dalis yra tie koventriečiai, kurie ant savo pečių neša visą darbo naštą. Jų pilna visur: ir fabrikuose, ir bažnyčioje, ir susirinkimuose, ir minėjimuose. Jie šoka, dainuoja, gieda ir eina visur, kur tik reikia".

„Pasigėrėjimo vertos yra kai kurios coventrietės moterys. Jos ranka rankon eina kartu su vyrais, o dažnai jos yra net pareigingesnės. Ne tik mergaitės, bet ir motinos yra visa siela atsidavusios tautinei veiklai. Viena motina, net su kūdikiu, reguliariai lanko choro ir tautinių šokių repeticijas ir dalyvauja visuose tautiniuose parengimuose. Kūdikis eina per dalyvių rankas, arba žaidžia savo vežimėly. Kai kurios net sirgdamos darbo neapleidžia".

„Esu laimingas, galėdamas panašius reiškinius konstatuoti".

„Kaip jūsų skyriaus nariai atlieka savo, kaip lietuvio, pareigas?".

„Atsakydamas į pirmąjį klausimą, iš dalies atsakiau ir į šį. Vadinasi, tie, kurie yra jautrūs choro, tautinių šokių, įvairių parengimų ir kitais atžvilgiais, tie jautrūs ir visoms kitoms tautinėms pareigoms. Jų jautrumu dažnai net stebėtis tenka. Sakysim, kai kurie jų, tautiniams kultūriniams reikalams aukoja ne tik savo paskutinį laiką ir sveikatą, bet ir pinigais tiems reikalams per metus skiria 40-50 svarų, atsieit, paskutines galimas sutaupas. Dėl to jie net sau, asmeniškai, negali nieko įsigyti. Užtat pas juos pilna knygų, laikraščių iš visų žemynų. Vadinasi, tik jų materialinėmis, laiko ir energijos pastangomis remiasi visas mūsų tautinis judėjimas. Kiti tautinės kultūros reikalams mažiau išleidžia, o treti — mielai dešimtis svarų palieka karčiamose ar prakortuoja. Aukos tautiniams reikalams pas juos ir neprašyk. Jie tave pirma iškolios, iškoneveiks, ir tik paskui išmes vieną, kitą šilingą. Tačiau tokių yra nedaug ir jie coventriečių necharakterizuoja".

„Ar pas jus lietuviai sugyvena?"

„Visko pasitaiko. Bet vis dėl to negalėčiau tvirtinti, kad nesugyvena. Žinoma, tas dalykas galėtų būti ir geresnis. Kiek didesnis plyšys yra tarp gyvenančių mieste ir hosteliuose, kur gyvena daugiausia jaunimas ir pavieniai asmenys. Priežastis yra ta, kad vedę per daug yra griežti hosteliškių atžvilgiu. Mano supratimu, hosteliuose gyvenančių elgesys neužsitarnavo smerkimo. Tačiau, kita vertus, jei kas kokį žodį ir pasako, tai jis nėra be jokio pagrindo. Hosteliškiai turėtų būti judresni ir pareigingesni mūsų veikloje ir dėl to kieno nors jų atžvilgiu paleistas priekaištas neturėtų jų erzinti. Juo labiau, kad mūsų salygose negali būti jokių motyvų, ardančių mūsų gretas kovoje už visų mūsų bendrus reikalus".

„Ar nepastebite lietuviuose svetimos įtakos?"

„Manau, kad jokios svetimos įtakos mūsuose nėra. Iš pastarojo meto emigrantų nieks komunizmo negarbina. Čia, žinoma, neliečiu senųjų emigrantų lietuvių, kurių dalis yra komunizmo dvasia apsikrėtę. Jie ieško dirvos net tarp naujai atkeliavusių lietuvių, bet jos neranda. Komunistų propagandos smaigalys pastaruoju metu yra dar labiau nukreiptas į emigrantų organizacijas, siekiant pasėti nepasitikėjimo sėklą, diskredituoti ir net sunaikinti vadovaujančius asmenis ir pan. Bijau, kad mes, nesąmoningai, kartais nepasitarnautume šitiems mūsų amžino priešo siekiams. Juk kiekvienas mūsų nesutarimas, vieni kitų juodinimas, dezertyravimas iš mūsų visuomenės veiklos ir kita yra didelis indėlis į komunistų laimėjimų krepšį".

„Neabejoju, kad mus veikia aplinka, ypač ji viekia tuos, kurie susieja savo likimą su svetimšaliais. Bet ir šiuo atveju yra pasigėrėtinų išimčių. Žinau porą šeimų, kurių moteriškoji pusė yra svetimšališka, bet jose dvelkia lietuviška dvasia. Tokie atsitikimai, manau, retenybė Anglijoje".

„Blogiausia yra su tais mūsiškiais, kurie yra savųjų blogoj įtakoj. Pastebėjau kelis coventriečius, ypač jaunesnio amžiaus, vengiančius dirbti viešą tautinį darbą kartu su visais. Tarsi, kažkokia destruktyvi dvasia juos būtų apsėdusi. Tai liečia tuos žmones, kurie priklauso kažkokiam slaptam, neva rezistenciniam politikos judėjimui. Gerai, kad šis sąjūdis yra silpnas ir neimponuojąs. Tačiau vieno kito suklaidinto jauno žmogaus atsisakymas dirbti bendrą darbą negiamai atsiliepia į mūsų veiklą".

„Taigi, svetimos įtakos coventriečiams kol kas ne taip pavojingos, kaip savosios".

„Kokia jūsų nuomonė dėl jaunimo šalinimosi nuo bendro darbo?"

„Pats dirbęs kelioliką metų jaunimo organizacijose ir šiek tiek susipažinęs su caristinės Rusijos lietuvių emigracinio jaunimo veikla, matau, kad mūsų jaunimas yra apkiautęs, neryžtingas ir be atsakomybės jausmo. Žinau, kad ano meto jaunimas dirbo ir kovojo dėl savo tautinių interesų Rusijoje ir kitur. O pastarojo meto jaunimas netik pats nerodo jokios iniciatyvos tautiniam darbui, bet net nenori paklusti vyresniųjų. Kartais net koktu, kai matau jaunesnio ar net ir vyresnio amžiaus vyrus, einančius į barą, uoliai lankančius mišrių tautų šokius, lošiančius iš pinigų kortomis ir pan., o neinančius į savus susirinkimus, nedainuojančius savam chore, nešokančius tautinių šokių, ir apskritai, nesijungiančius į jokią lietuvišką veiklą".

„Kai kurie jų verti net pabarimo, nes būdami išauklėti lietuviškoje vargo mokykloje, išmaitinti ir išauginti lietuviška duona ir lietuviškų pastangų dėka net šviesuoliais tapę, turėtų dirbti ir kelti kovos dvasią savo tautiečių tarpe".

„Likusiam broliui ar sesei žiaurios vergijos jungą tempti, tik tremties jaunimas gali greičiau numesti nuo savo brolio pečių naštą ir sutrumpinti mums kelią į tėvynę".

„Taip kalbėdamas, suprantama, neturiu galvoje viso Coventrio jaunimo. Daug čia yra jaunų vyrų ir ypač mergaičių, kurie ranka rankon eina su vyresniaisiais, dirba tautinį darbą net ligi nuovargio. Grįžę, jie turės ką pasakyti savo sengalvėlei, dabar stovinčiai tautos lobių sargyboje".

„Ar nereiktų jaunimui sukurti paskirų organizacijų?"

„Mūsų kovos frontas yra toks ilgas, o darbo plotai tokie dideli, kad abejoju, ar vertėtų skaldyti ir taip negausias mūsų jėgas dar kokiems specialiems padaliniams. Turime chorą, tautinių šokių grupę, sportinį klubą, dramos būrelį. Šaukiame susirinkimus, rengiame minėjimus, skaitome paskaitas ir t.t. Tik spėkime visa tai aprėpti. Kągi galėtumėm duoti dar? Juoba, kad ir to jaunimo nedaug turime, dėl to netikslu jį dar labiau dalinti. O be to, kiekvienas tremtinys yra tokioje gyvenimo padėty, iš kurios gali semtis išminties, kiek tik jis nori ir pajėgia. Svetimšalių gyvenimo būdo pažinimas, mokymasis kalbų ir t.t. yra tie dalykai, kurie ir jaunimui turi būti įdomus ir kurie nereikalauja specialių pastangų".

„Ar pakanka jaunimui bendrų pobūvių?"

„Ne. Galėtų būti daugiau pasilinksminimų. Bet ir čia pats jaunimas turėtų parodyti daugiau iniciatyvos: pasiieškoti salę, pasirūpinti muzika ir kitais parengimais. Dabar gi jūs, išrinktieji, o ypač tu, pirmininke, viską turi padaryti, tai mes gal ir atvyksime, gal ir pašoksime, gal ir padainuosime...

(Bus daugiau)

LIETUVIAI SVETUR

Ligoniai remia. Spakenberge gyveną lietuviai, Edmundstahlio TBC sanatorijos ligoniai, vienos dienos pragyvenimą paaukojo Diepholzo lietuvių gimnazijos moksleiviams. Ši jų auka labai reikšminga. Ligonys, būdami patys reikalingi paramos, remia lietuvišką švietimo įstaigą atsisakydami duonos kąsnelio. Šį atsitikimą turi įsidėmėti visi lietuviai.

Dr. V. Didžys, klaipėdietis, žinomas veikėjas su šeima įsikūrė Čikagoj.

Jonas Grigolaitis, žurnalistas, gyvena Bad Aibinge, Vokietijoje ir rašo veikalą iš Lietuvos istorijos, kurį mano išleisti lietuvių ir vokiečių kalbom.

J. Brūvelaitis, buvęs Klaipėdos kr. direktorijos pirm., išvargęs didelį vargą ryt. Vokietijoje, prieš kiek laiko apsigyveno Britų zonoje.

Romoje mirė sausio 13 d. lietuvis vienuolis brolis Ignacas. Tikroji jo pavardė buvo Liudvikas Gurlys, mažai kam žinoma. Tapdamas vienuoliu, jis gavo brolio Ignaco vardą. Velionis buvo kilęs iš Kupiškio ir Romoje išgyveno 47 metus. Kas turėjo progos susitikti brolį Ignacą, tas buvo sužavėtas jo paprastumu, gerumu, jo apaštalauti užsidegusia dvasia ir jo, per tiek metų nė kiek neprigesusia, Lietuvos meile. Brolis Ignacas, buvęs caro armijos karys, gyvendamas Petrapilyje, sugalvojo aplankyti Šv. Žemę. Važiuodamas per Romą, apsisprendė čia pasilikti, įstodamas į griežtą pasijonistų vienuolyną. Šiame vienuolyne ir mirė, turėdamas 78 metus amžiaus.

Šveicarijos lietuviai nuoširdžiai parėmė Kempteno sanatorijoje besigydančius lietuviukus, atsiųsdami jiems dovanėlių.

Al. Kutkus ir Vl. Grigaitienė, buvę Lietuvos operos artistai, netrukus Brooklyne atidaro dainavimo studiją.

Juozas Gobis, žinomas pedagogas ir visuomenininkas, atvykęs iš Vokietijos, Naujorko uoste lipdamas iš laivo, susilaužė koją ir guli ligoninėje.

Mech. inž. K. Daugirdas gyvena Bostone ir Dirba Woolworth kompanijos įmonėse.

Inž. E. Manys dirba Stone & Webster statybos koncerne Bostone ir yra b-vės „Lithuanian Cross Co." vedėjas.

Inž. V. Žemkalnis gyvena Sidney, Australijoj ir dirba Sidney miesto planavimo skyriuje kaip architektas. Lietuvoj prof. Žemkalnis yra suprojektavęs visą eilę gražių architektūrinių pastatų, kaip Valstybės Teatro rūmai Kaune, Prekybos ir Pramonės rūmai ir kt. Antrojo Pasaulinio karo pradžioje prof. Žemkalnis buvo Vilniaus miesto vyriausiu inžinierium ir atliko visą eilę pažymėtinų Vilniaus planavimo ir paminklų restauracijos darbų.

Inž. Ignas Končius gyvena Bostone ir dirba Bostono Universiteto Tyrinėjimų laboratorijoj. Lietuvoj prof. Končius, be mokslinio darbo, yra pasižymėjęs kaip visuomenės veikėjas ir didelis jaunimo draugas.

Vyt. Marijošius, profesoriavęs Hartforde, Conn. kviečiamas į Braziliją diriguoti „Brasileira" simfoniniam orkestrui.

Dail. Ad. Varnas, gyv. Čikagoje, yra gavęs galerijos užsakymą perpiešti portretus.

Petras Babickas, dirbąs Lietuvos konsulate Rio de Janeiro, kaip sekretorius, spausdina savo knygą „Brazilija — vaizdai, žmonės, nuotykiai".

Vėlgi tas Kostas. Kas jis? Kodėl jis neišspaudė iš savęs jokios išminties, nepaženklino savo buvimo čia kuo nors šauksmingu, kaip kiti? Stačiai galvos apybraiža ir... Kostas.

Ilgainiui Garėnui tas Kostas pasidarė artimas. Jis valandomis žiūrėdavo į apybraižą, vaizdavosi tą Kostą. Vidutinio ūgio, kresnas, linksmų akių, kiek storokų, aistringų lūpų.

Tarpais Garėnui rodėsi, kad jis čia jau nebe vienas. Drauge su juo buvo Kostas.

Su Kostu galima buvo kalbėtis, galima buvo jam išpasakoti visas paslaptis, pasitarti su juo kaip atsakinėti tardytojui į klausimus. Galima buvo ir pasiginčyti su juo.

Garėnas neteko dienų, savaičių ir mėnesių nuovokos. Kartą paklausęs prižiūrėtoją, išgirdo atsakymą:

— Ženytis dar tau neatėjo laikas. Suspėsi.

Nebeklausinėjo daugiau. Ir tik iš vis šviesėjančio dangaus, kuris švytavo vis ilgiau pro grotuoto, ligi trijų ketvirčių užmūryto lango plyšį, jis nusprendė, jog eina į pavasarį.

Po ilgos, gal tris savaites trukusios pertraukos, tik atsigulęs po vakarinio patikrinimo, Garėnas buvo pašauktas tardymo.

Ėjo, lyg apsvaigęs. Kopiant laiptais, jam pynėsi kojos, stigo kvapo. Suklupo, tik nepargriuvo. Sargybinis palydovas kumščio smūgiu į pašonę padėjo jam pasistoti.

Pasodintas kėdėje, kambario kertėje, išsėdėjo keletą valandų nejudėdamas. Priešais jį stovėjo sargybinis, drausdamas mažiausį judesį.

Sargybinis pasitaikė nemalonus. Jo siauros, gerokai mongoliškos akys nuolat žybčiojo slypinčio pykčio švieselėm. Garėnui pakrutinus koją, jis skaudžiai ją užmynė pakaustyta kulnimi.

Slenkant valandoms, jo nepakantrumas augo.

Garėnas silpo. Vargiai beatlaikė galvą tiesiai. Kiek ją palenkęs, gaudavo smūgį į pasmakrę. Pritvinusi pūslė kankinamai skaudėjo.

Kai jis paprašė nuvedamas į išvietę, sargybinis murmtelėjo:

— Potierpiš! („Pakentėsi!").

Pagaliau atėjo tardytojas. Jis atleido sargybinį, pakvietė Garėną arčiau prie stalo.

— Pažalujsta, sadities'! („Malonėkit, sėskit").

Valandėlę rausėsi popieriuose, lyg nekreipdamas dėmesio į priešais sėdintįjį. Paskui pakėlė galvą, šyptelėjo ir paklausė:

— Na, tai gal pagaliau prisipažinsit?

Garėnas pažvelgė jam į akis, atsakė:

— Neturiu dėl ko prisipažinti.

Tardytojas žiūrėjo į jį šypsodamas. Paskui ėmė lėtai sakyti:

— Poslušajtie, gospodin Garėnas... (Klausytkit, ponas Garėnas...) — Jis pašiepiamai primygė žodį „gospodin", aiškiai, maskvietiškai tardamas o. — Davoljno duraka valiat'. (Gana kvailą vaidinti). Mes viską ligi smulkmenų žinom. Jūsų užsispyrimas jums neišeis į gerą.

Garėnas tylėjo.

— O kas, jei mes surengsim akistatą? Jeigu jūsų draugai viską papasakos jūsų akivaizdoje? — tęsė tardytojas, vis tik pastebimai, ironingai šypsodamas.

Garėnas sukando dantis. Jį išpylė šaltas prakaitas. Susitvardė beregint, atšovė.

— Akistatą? Labai prašau.

Tardytojas nusikvatojo.

— Pažiūrėsim, kaip giedosit netrukus...

Jis paspaudė mygtuką. Tarpdury pasirodė augalotas enkavedistas.

— Atveskit anuos. Iš eilės, kaip sakyta, — įsakė jam tardytojas.

Anas išnyko ir tuoj grįžo drauge su kitu. Abu jie stumdžiojo kariniu muduru be ženklų apsitaisiusį vyrą. Paskui juos įėjo civilinius drabužius vilkįs vertėjas.

— Sėskit, — pasakė tardytojas suimtajam karininkui.

ADOMĖNUI VIS PASISEKA

Kai slidu pašalus,
O seni kauleliai,
Tūkstantis nelaimių
Atsitikti gali.

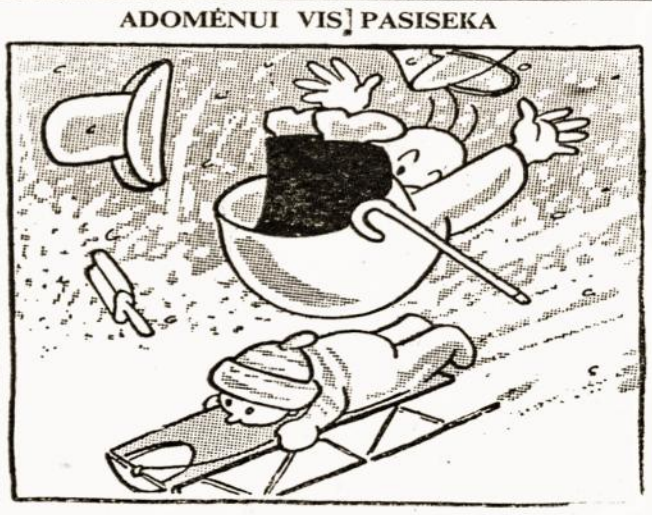

Menkas malonumas,
Išsisukus ranką.
Tad kelius barstyti
Visą žiemą tenka.

Čia tai numeriukas,
Ir be treniruotės.
Vien už jį vartėtų
Pusę kronos duoti.

— Pasimelsk, ponuli,
Gyvas dar išlikęs.
Rasit atsargesnis
Būsi kitą sykį.

IŠ MŪSU GYVENIMO

LIETUVIŠKOJI VEIKLA BELLSHILL'E

Bellshill'e prie Glassovo yra viena didžiausių lietuvių kolonijų Skotijoje.

Seniau čia buvęs gyvas lietuviškas judėjimas per pereitą karą prigeso, bet dabar vėl pradeda atgyti. Prieš metus laiko čia įsikūrė Skotijos lietuvių jaunimo „Aušros" skyrius, kuris jau gražiai veikia ir turi nemažai narių. Daugumas jų yra senųjų išeivių jaunoji karta, bet keletas ir naujai atvykusių.

Maloniausias dalykas — tai prieš metus kun. Dr. Gronio pastangomis suorganizuotas Šv. Cecilijos vardo choras. Jį nuo pirmųjų dienų veda Mrs. A. Mullen'ė — gabi dirigentė, muzikos mokytoja. Dirigentės pagelbininku yra jos vyras Mr. J. Mullen'as, labai geras lietuvių bičiulis.

Šv. Cecilijos choras — Bellshill'io lietuvių pasididžiavimas. Tai tvirtu žingsniu žengiąs pirmyn vienetas. Tai matyti iš kiekvieno jo pasirodymo. Suprantama, dirigentės darbas sunkus ir reikalingas daug pasiaukojimo, nes reikia labai daug dėmesio kreipti į lietuvišką ištarimą. Mat, beveik visi daininkai Lietuvos nematę, o gyvoji lietuvių kalba jų ausiai svetima. Nežiūrint tai, jau daug lietuviškų giesmių ir dainų paruošta. Šis choras jau lenkia „senelį" Glasgovo lietuvių chorą.

Šių metų vasario 18 d. Bellshille, kaip ir kiekvienais metais, buvo suruoštas Vasario 16 minėjimas. Rengė „Aušros" skyrius, o koncertą davė Šv. Cecilijos choras.

Minėjimą atidarė jun. Dr. Gronis. Trumpą paskaitą, tos dienos proga, skaitė Vyt. Vilnietis. Nuotaikingas buvo gyvasis paveikslas „Laisvės kovų aidai". Tai naujenybė Bellshille. Tai atliko tiek senoji, tiek jaunoji karta, o taip pat ir naujieji ateiviai.

Atskirai deklamavo, paįvairindama programą viešnia iš Edinburgho p-lė Tamošaitytė ir keletas vaikučių.

P. L. Kaniauskas, pats pritardamas akordeonu, padainavo savo kūrybos dainų apie „Darių ir Girėną" ir „Škotijos lietuvius". Kupletininkas šiltai sutiktas.

Svarbiausią minėjimo dalį atliko choras. Šį kartą visos choristės buvo pasipuošusios tautiniais drabužiais, kas sudarė puikią nuotaiką.

Koncerto programa pradėta Maironio „Kur bėga Šešupė", vėliau sekė „Aš už jūrų žiemavojau", „Čia kraštas liūdnas", „Varpai". Vienmoterys turėjo dvi dainas: „Sėdžiu po langeliu" ir „Žaliojoj girelėj". Vyrai išpildė irgi dvi dainas. Pabaigoje visas choras padainavo „Saulelė raudona" ir „Sudiev Lietuva".

Minėjimas užtruko apie dvi su puse valandos. Baigtas Tautos himnu. **Vyt. Vilnietis**

DBLS Corby skyriaus narį
Joną PAUŽOLĮ
dėl jo brolio Mykolo mirties nuoširdžiai užjaučia
Skyriaus valdyba ir nariai

L. Jūr. S-gos narį J. Paužolį, gilaus liūdesio valandoje dėl brolio Mykolo mirties, nuoširdžiai užjaučia
Lietuviai jūrininkai

PAMALDOS

Lowtone — kovo 12 d. Išpažintis iš vakaro 6—7 val. ir prieš pat pamaldas 10,30 val.

HALIFAXE, St. Columba bažn. (Pellon), kovo 18 d., 11,30 val.

REKOLEKCIJOS

Londono lietuvių parapijos bažnyčioj rekolekcijos bus: kovo 16 d. 8 val. vakare; kovo 17 d. 7 val. vakare ir kovo 18 d. 11 val. ryte ir 7 val. vakare.

Vienas enkavedistų pastūmėjo jam kėdę.

— Pažįstat jį? — kreipėsi tardytojas į Garėną.

Garėnas pažvelgė į aną. Spėjo jį esant Ilčinską.

Atsakė įsitikinęs:

— Nepažįstu.

— O jūs ar pažįstat tą vyrą? — paklausė tardytojas per vertėją Ilčinską.

— Niekad nesu jo matęs,—atsakė karininkas.

Abu enkavedistai nepastebimai prislinko prie karininko ir atsistojo užpakaly jo, sužiuro į tardytoją.

Tas lyg žaisdamas, sukaliojo tarp pirštų pieštuką. Staiga juo stuktelėjo stalą.

Sulig tuo ženklu enkavedistai ėmė mušti Ilčinską. Su pirmais smūgiais jis griuvo žemėn. Jo apšepusiu, išblyškusiu veidu tekėjo kraujas. Anie du spardė jį gulintį.

— Pakelti, — įsakė tardytojas.

Ilčinską metė, kaip maišą, kėdėn. Jis vadžiojo apsiblausiusiomis akimis ir delno viršum šluostėsi kruviną veidą.

— Tai gal dabar jau pažinot jį? — kreipėsi į Garėną tardytojas.

Garėnas visomis išgalėmis tramdėsi vidaus drebulį. Galvoje nepakenčiamai ūžė. Jis jautė enkavedistus dabar stovint užpakaly jo. Girdėjo jų kiek uždususį alsavimą.

— Nepažįstu, — atsakė.

Tardytojas vos pastebimai neigiamai palingavo galvą ir kreipėsi į vertėją:

— Paklauskit aną, gal dabar jau pažįsta?

Ilčinskas sėdėjo, nukoręs galvą ant peties.

Vertėjas bakstelėjo jį į pasmakrę, paklausė:

— Nepažįstu, — iššvokštė anas.

— Išvesti, — įsakė tardytojas.

Vienas enkavedistų stumte išstūmė vos bepavelkantį kojas Ilčinską. **(Bus daugiau)**

VASARIO 16 HALIFAXE

Halifaxo skyriaus valdyba suruošė Nepriklausomybės šventės minėjimą. Dalyvavo ne tik Halifaxo lietuviai, bet ir iš plačios apylinkės. Minėjimą atidarė ir žodį tarė p. A. Vanagas. Tai dienai pritaikintą paskaitą skaitė p. A. Dičpetris, apibudindamas Lietuvos valstybinio gyvenimo tris etapus. Jis skatino klausytojus didžiuotis savo Tėvyne ir nesigėdinti jos maža teritorija.

Karaliaus Mindaugo bei Vytauto Did. laikais ji ne tik siekė nuo jūros lig jūros, bet kartu buvo ir galingiausioji tų laikų rytų Europos valstybė. Antram etape — Nepriklausoma Lietuva, 23 metų bėgyje, kultūroje, civilizacijoje ir ūkyje pasiekė daugiau kaip didelės valstybės kartais pasiekia per šimtą metų. Trečiojo etapo mes patys esame kūrėjai ir tat uždeda mums sunkią, bet garbingą pareigą.

Po paskaitos sekė meninė dalis. P. Ž. ir R. Duobaitės gražiai išpildė duetą: „Kaip gi nemylėti" ir „Rausvuose rytuose".

Ta pati Ž. Duobaitė jausmingai padeklamavo J. Gailiaus „Ilgesio dainą", kuri ne vieną žiūrovą sujaudino iki ašarų.

Puikiai pasirodė taut. šokių grupė, p. J. Bružinsko vadovaujama. Akoreonu grojo p. P. Žvirblis.

P. Vl. Šlenys meniškai paskaitė iš J. Gailiaus kūrybos. P. St. Ramanauskas perskaitė tai dienai pritaikintą eilėraštį. Negalima nepaminėti mažutės Lilės Šilimaitės, kuri vaikišku balseliu ir rimtu veideliu tarė „Maldos" žodžius.

P. Čižiko vadovaujams Halifaxo choras meniškai sudainavo keletą populiarių liaudies sainų.

Minėjimas baigtas Tautos himnu. Skyrius dėkingas p. E. Gedeikienei ir p. A. Vanagui, kurių pastangomis šis kuklus, bet brangus lietuvio sielai minėjimas praėjo. **(r)**

NAUJA WOLVERHAMPTONO SKYRIAUS VALDYBA

Wolverhamptoniškiai, išleisdami savo ilgametį iždininką p. Ruzgą į Kanadą su lokiais imtynių, kovo 4 d. susirinko į St. Patrick parapijos salę atsisveikinti su juo. Ta pat proga nulaikė susirinkimą, pririnkdami į skyriaus valdyba naujus narius, išvykstančiojo ir atsisakiusių vieton. Nutarta padidinti valdybos narių skaičių vietoj buvusių trijų — iki penkių. Dabar naująją valdybą sudaro: p. Žukauskas, Narbutienė, Veta, Repečka ir Zabukas.

Susirinkimas naujajai valdybai savo pageidavimais užkrovė ne maža pareigų: 1) organizuoti ekskursijas į vietinius fabrikus, 2) organizuoti išvykas į lietuvių parengimus, nežiūrint kaip toli jos būtų, 3) suorganizuoti šeštadieninį klubą, kuriame būtų lengviau susižinoti tarpusavyje kas darosi vietoje ir pasaulyje.

Šiame susirinkime opozicija nepasirodė, bet prieš susirinkimą ji kalnus ir bažnyčias vertė...

Tikimės, kad naujoji DBLS Wolverhamptono skyriaus valdyba užkrautas jai pareigas su kaupu įvykdys. **(S.)**

NAUJAS DBLS SKYRIUS

Be abejonės, ne vienas girdėjo apie vieną Anglijos pramoninį miestą Bedfordą. Jame yra daug plytinių, fabrikų ir kitokių įmonių. Miestas ne perdaug didelis, turi apie 50.000 gyventojų, neplačiai ištysęs.

Čia gyvena beveik du desėtkai lietuvių. Jų keletas apsigyveno prieš keleris metus, o kiti atvyko tik gavę lengvatas darbą keisti. Tokiam skaičiui lietuvių susibūrus, ilgai nelūkuriuojant įsteigtas DBLS Bedfordo skyrius. Jo narių skaičius šiuo metu siekia tik 14. Dauguma jų buvę įvairių skyrių nariai, bet dalis visai nauji. Tikimasi, kad tokių susipratusių ir daugiau atsiras.

Skyriaus valdybon išrinkta: J. Skorka — pirm., J. Šalkauskas — sekr., V. Byla — iždin.

Kaip atrodo, skyriui veikti sunkumų nebus, nes visi nariai kaip vienas organizacijos darbui mielai pritaria. Gal skyrius taip plačiai ir negalės pasirodyti, kaip gausesni skyriai, bet kultūrinį darbą dirbti ryžtas nemažas. **Juozas Skorka**

VAIDILA NOTTINGHAME

Kovo 3 d. Nottinghamo ir jo apylinkės lietuviai turėjo ne eilinį malonumą dalyvauti Londono meno sambūrio „Vaidilos" spektaklyje. Vaidinta „Klasta ir Meilė", 8 paveikslų klasiškas Šilerio veikalas. Vaidinimas visais atžvilgiais pavyko ir suteikė reto pasigėrėjimo.

Kolonijos vardu pasišventėliams aktoriams padėkojo DBLS šio miesto skyriaus pirmininkas p. Kudla ir „Rūtos" ansamblio atstovas p. S. Eimutis. Režisierius p. A. Kaulėnas ir keli aktoriai apdovanoti gėlėmis, o atsilankiusieji savo dėkingumą išreiškė karštais aplodismentais. **(p.k.)**

KASDIEN TIK PO DU TREČDALIU PENO

KELIONIU BIURAS
HICKIE, BORMAN, GRANT & CO.,
24, Charles II St., London, S.W.1.

parūpina bilietus kelionei į visus pasaulio kraštus laivais, lėktuvais, traukiniais ir sutvarko kelionės formalumus.

Patarnavimas skubus, patikimas, be jokio specialaus atlyginimo.

Rašyti angliškai (rašant lietuviškai laiškus adresuoti į DBLS Centrą).

Ir Jums yra galimas
ĮVAŽIAVIMAS Į KANADĄ
jeigu turite darbo ir buto garantijas. Jas parūpina ir kitus su imigracija susijusius reikalus sutvarko
Jonas J. Juškaitis
Teisinės-Kalbinės Pagalbos Įstaiga
907 Dundas Street West,
Toronto 3, Ontario, Canada.

LIETUVIŠKAS MAISTAS IŠ LIETUVIŠKOS KRAUTUVĖS
Seniausia Londono lietuvių parduotuvė siūlo:

Čekoslovakiška dešra	1 sv.	...	5/6
Airiška salami	1 sv.	...	5/-
Daniška salami	1 sv.	...	7/-
Kiaulienos dešros	1 sv.	...	5/6
Arbatinė dešra dėžutėse	12 oz.	...	2/9
Daniška bekonas "	12 oz. dėžė	...	3/-
Lenkiška kiauliena	12 oz.	...	4/-
Rūkyti lašiniai	1 sv.	...	4/3
Rūkyti lašiniai ploni	1 sv.	...	3/6
Sūdyti lašiniai	1 sv.	...	4/-
Olandiškas sūris	1 sv.	...	3/2
Raugintų kopūstų dėžė	30 oz.	...	2/-
Raugintų agurkų dėžė		...	2/6
Austral. riešutinis sviestas	12 oz. dėž.		2/-

Jei užsakymas viršija 60 šil., persiuntimo išlaidas pamokame mes.

Siuntinius galime pasiųsti ir į Vokietiją.

J. LIUDŽIUS, 421, HACKNEY ROAD, LONDON, E.2. Telef.: SHOreditch 8734.

Galima gauti įvairių maisto dalykų. Reikalaukite kainaraščių arba nurodykite dalykus, kurių pageidaujate.

NAUJOS KAINOS

lenkiškai kiaulienai: 29 unc. dėžė 9/-, 12 unc. dėžė 4/6, daniška kiauliena 29 unc. dėžė 8/6

TURIME NEDIDELĮ KIEKĮ UOGIENĖS

iš Lenkijos. Vyšnių — 2 sv. 6 unc. dėžė 3/6, renklodai (slyvos) sirupe — 2 sv. 1 unc. dėžė — 2/6, vyšnios sirupe — 2 sv. dėžė — 3/6.

PIGŪS GAVĖNINIAI SIUNTINIAI PO 10 ŠILINGŲ

susideda iš šių dalykų: 2 dėžės po 13 unc. silkių acto sunkoje; 1 dėžė 13 unc. silkių pamidorų sunkoje; 1 dėžė 13 unc. kiplingų; 1 dėžė 10½ unc. lenkiškų karpių pamidorų sunkoje; 1 dėžė 5½ unc. lenkiškų byčkų (žuvis); 1 dėžė 4 unc. žuvų pastos.

ŽYDRIOSIOS AGUONOS — 1 sv. 2/6, **ŠVIEŽI KRIENAI IŠ LENKIJOS** — 1 sv. 2/6, **JUODJEJI PIPIRAI NEMALTI** — 1 sv. 19/- (be persiuntimo).

MĖSA IR KITI GAMINIAI

Palendvicinė dešra	1 sv.	7/6
Medžioklinė dešra	1 sv.	8/-
Lašininė dešra	1 sv.	7/-
Kiaulienos dešra	1 sv.	6/6
Krokuvinė plona dešra	1 sv.	6/-
Lietuviška dešra	1 sv.	6/-
Čekiška (lunch) mėsa	1 sv.	3/6
Šviežia rūkyta dešra	1 sv.	5/-
Rūkyti lašiniai	1 sv.	4/6
Stori lašiniai (1 1/2 colio)	1 sv.	4/-
Papr. lašiniai (1 colio)	1 sv.	3/9
Virimui lašiniai (gab.)	1 sv.	3/-

RAUGINTI KOPŪSTAI „HART"

25 litrų (apie 56 sv.) statinė — 38/6 (su prisiuntimu); rauginti agurkai 10 litrų dėžė — 15/- (su prisiuntimu); rauginti agurkai 5 litrų dėžė — 9/6 (su prisiuntimu).

Užsakymai didesni kaip 60 šilingų vertės, siunčiami mūsų kaštu; mažesnės vertės užsakymams reikia pridėti 1/6 įpakavimo ir persiuntimo išlaidoms.

J. RICHARDS
(BUTCHERS) LTD.
91-93, CHARTERHOUSE STREET,
LONDON, E.C.1.
TELEFONAI: **Valdybos** — CLE 5877,
siuntinių skyriaus — BER 3281.

Namų Vajus užsitęsė ir kai kam nusibodo. Vienas, kitas pasiskundė, kad vajus jau iki kaulo įkyrėjo. Įdomu pastebėti, kad skundžiasi daugiausia tie, kurie nė cento arba mažai prie vajaus prisidėjo. Sąžinė jiems delto prikaišioja. Dėl to ir nestebėtina, kad jie norėtų, kaip štrausai, galvą į smėlį įkišti ir įtikinti save, kad niekas jų nemato. Gi kol Namų Vajus tęsiamas, tol kiekvienas „B. L." numeris jiems pakutena sąžinę, panaujina jų žaizdą. Ir veltui ieškoma įvairių vaistų, veltui mėginama kabintis prie to, kad pinigų nėra, kad Namai tautinis mūsų reikalas ir p. Nelabai jie mėgsta ir tokius, kaip p. B. Kmieliauskas, kuris ką tik nupirko už 40 sv. Namų akcijų. Nejaugi pastarasis yra turtuolis, kad gali tiek daug duoti, o aš nieko. Namai gi yra tiek jam, tiek man, tiek visiems lygiai reikalingi. Tat kodėl jis turi tokią sunkią naštą nešti, kad kiti galėtų švilpauti ir naudotis jo darbo ir pasiaukojimo vaisiais.

Išvada tik viena — L. Namai tarnauja mums visiems, yra mūsų tautinis reikalas ir jie turi būti visų mūsų kūrinys. Bus visiems lengviau ant širdies, jei visi, pagal išgales, prie jų pastatymo prisidėsime. Širdingai dėkojame p. Kmieliauskui už tokį žymų įnašą. Tikimės matyti daugiau paminėtų pavardžių Lietuvių Namų Vajaus skyrely.

Pagaliau argi jau taip daug L. Namai iš mūsų reikalauja? Kas davė po kelias dešimtis ar šimtą svarų — tokie asmenys ne tik parodė gyvą mūsų tautinių reikalų supratimą, bet ir padarė didelę asmeninę auką. Bet vienos akcijos laike metų nupirkimas atsieis vos du trečdalius peno per dieną. Tik pagalvokime, kad per visą tris metus trukusį vajų didesnė dalis mūsų išeivių Britanijoje nepajėgė nė vienos akcijos įsigyti, arba tik apie vieną su puse peno per savaitę skirti. Argi galima tikėti, kad lietuvis tokios mažos uždarbio dalies negalėtų paskirti svarbiam reikalui? Negalima tikėti, kad tai padaryta sąmoningai.

Būtų nepateisinama tokioje būklėje ir toliau likti. Kiekvienas dirbąs lietuvis gali ir turi įsigyti bent vieną akciją. Kas pajėgia — nusipirks kelias ar keliasdešimt akcijų.

Lietuvių Namai yra mūsų turtas, mūsų veikimo ir kultūros centras. Lietuvos kovos už laisvę ginklas. L. Namai yra mūsų atsakomybė ir tik mes galime juos išlaisvinti iš skolų, kurios, jei nebus grąžintos, pražudys L. Namus, sugėdins mus ir užtrauks ant mūsų lietuvių tautos paniekinimą. Britanijos lietuviai nėra tokio likimo verti. Priešingai, mūsų darbais ir mūsų vieningumu kiti žavisi. Baigkime ir šį mūsų pradėtą kūrinį Britanijos lietuviams charakteringu būdu: solidariai, duosniai ir greitai išpirkdami likusias L. Namų akcijas. **(b)**

LIETUVIU NAMAI

Paskaita angliškai. Kovo 14 d. 7,30 val. vak., Lietuvių Namuose Britų Tarybos Pabėgėliams Šelpti Generalinis Sekretorius pulk. K. M. Agnew skaitys paskaitą: „D. Britanijos demokratinė vyriausybė — jos praeitis, dabartinė forma ir galimi išsivystymai ateityje". Prašome visus gausiai atsilankyti.

TAUTOS FONDUI AUKOJO

DBL S-gos skyriai — Bletchley 10 sv. 12 šil., Bradford 9 sv. 3 šil. 3 p., Scotia South 7 sv. 16 šil. 8 p., Kempston Hardwick 3 sv., P. Kovas 1 sv., K. Plukas 1 sv., L. Tilindis 10 šil., L. Spuras 10 šil.

Londono Meno Sambūris Vasario 16 minėjimo pelną 16 sv.

PADĖKA

DBLS Wolverhamptono skyriaus valdybos pirmininkui p. Žukauskui ir valdybai už Vasario 16 d. minėjime taip gražų ir nuoširdų priėmimą — dėkojame.

„Rūtos" chorvedys, choristai ir šokėjai

SĄJUNGOS CENTRE GALIMA GAUTI:

Vytauto Kerbelio „Lietuvių Liaudies Dainos Jauniesiems Pianistams" (32 dainos), kaina 7/6.

Juozo Strolios „Vai ir prijojo". Duetas su mišrių balsų choru ir fortepijonu. Kaina 5/3.

— Tikiu, didysis radijo mėgėjau, kad pats išjungsi savo radiją ir dėl to man nereiks šį įrankį panaudoti.

TRUMPOS NAUJIENOS

* Naujojo Brazilijos Prezidento Getulio Vargo valdžios perėmimo iškilmėse Rio de Janeiro sausio 31 d. dalyvavo 53 valstybių ambasadoriai bei pasiuntiniai. Lietuvą šiose iškilmėse atstovavo jos Charge d'Affaires Brazilijoje Dr. F. Meieris. Jis yra gavęs iš Diplomatijos Šefo S. Lozoraičio atatinkamus įgaliojimus atstovauti Lietuvai kaip ministeris specialioj misijoj. Šie įgaliojimai buvo notifikuoti Brazilijos užsienio reikalų ministeriui ir jų pagrindu Dr. F. Meieris buvo priimtas Prezidento Vargo ir šiaip dalyvavo iškilmėse paminėtu titulu, lygiomis teisėmis su kitų valstybių specialiais atstovais.

* Danų laikraščio „Nationaltidende" Tolimųjų Rytų korespondentas praneša, kad Sov. Rusija, vykdydama Kinijai duotą, pereitų metų rugp. mėn. Čangčune įvykusioj konferencijoj pažadą, į Mandžūriją yra atsiuntusi kai kurių satelitų karinius dalinius. Ten esą čekų pėstininkai, vokiečių šarvuoti daliniai ir vienas lietuvių sanitarinis dalinys.

* Pernai, per pirmuosius 9 mėnesius Brazilijoj iškasta 3.301 kilogr. aukso arba kiek daugiau, kaip užpereitais metais tuo pačiu laiku.

* Brazilija, dar negalutinais pastarojo surašymo duomenimis, turi per 51 milijoną gyventojų.

* Amerikos spaudos žiniomis, šiuo laiku Sov. Rusija turinti apie 300 povandeninių laivų, kurių daugumas pasenusio tipo. Tuo tarpu Amerika tokių laivų turi tik apie du šimtu, bet užtat naujoviškų.

* Paskutiniuoju laiku rusai iš ryt. Vokietijos išvežė 25.000 vokiečių Volgos — Dono kanalo kasti. Visi panašūs Sovietų Rusijoje kanalai yra kasami prievarta suvarytų žmonių jėgomis pačiomis primityviškiausiomis sąlygomis, dėl to dirbančiųjų mirtingumas nuo sunkaus darbo, bado ir žiaurių gyvenimo sąlygų būna milžiniškas.

* Londone prasidėjo Anglų ir Danų derybos dėl daniško bekono kainų. Kaip buvo rašyta, Danai už tiekiamą Britams bekoną, nori išsiderėti aukštesnes kainas.

* Ateinančių metų D. Britanijos biudžetas numato padidinti mokesčius. Ryšium su ta galimybe, profesinių sąjungų taryba pasiūlė fin. ministeriui numatyti lengvatas mažesnį atlyginimą gaunantiems mokesčių mokėtojams.

* Pernai Amerika į Europą atgabeno apie pusę milijono tonų anglies, o šiemet ji numato jos atgabenti apie 15 milij. tonų.

* Pereitą savaitę Rusijos valdžia paskelbė kai kuriems dalykams kainų atpiginimą. Atpiginta kaina tik maisto produktams, bet drabužių ir avalynės kainos pasiliko tos pačios. Tai jau ketvirtas kainų papiginimas Rusijoj po vadinamos rublio reformos. Iš esmės ši reforma gyvenimo lygio nepagerins. Ji tik siekia Rusijos gyvenimo lygį prilyginti prie satelitinių kraštų gyvenimo lygio, kur jis, nežiūrint Maskvos ūkinės politikos nužeminti jį, vis dėl to buvo aukštesnis, kaip Rusijoj.

* JAV krašto apsaugos vicemin. F. Pace pareiškė, kad ateity Amerikos artilerija galės šaudyti atominiais sviediniais.

* Spaudos žiniomis, netrukus Britų Vidaus reik. ministerija pradės atleidinėti nuo darbo pasirinkimo varžymo ir tuos svetimšalius, kurie D. Britanijoj išgyveno ilgiau, kaip 4 metus. Kaip žinoma, EVW svetimšaliai nuo tos prievolės atleidžiami išgyvenę trejus metus.

* Padažnėjus Australijoje streikams, neturintiems ūkinio bei profesinio pagrindo, Australijos gubernatorius išleidė potvarkį, draudžiantį streikus kelti.

* Čekoslovakijos ambasadorius Indijai Dr. Kiatockvil'is, gavęs iš Pragos įsakymą grįžti, atsisakė klausyti ir tapo politinis emigrantas, kaip ir jo pirmtakas Indijoje.

* Didžiausią diktatūrinę valdžią Rusijos satelitų tarpe turi Vengrijoj Matyas Rakosi's. Kremlius jį paskyrė vengrų komunistų partijos sekretorium, be jokių pavaduotojų ir partijos pirmininko, kaip kitų satelitų kraštuose.

* Austrų spaudos žiniomis, Maskva į Pragą atsiuntė prokurorą Fiodorovičių ir 20 sovietinių teisininkų, kaip teisminių spektaklių specialistus, padėti čekams paruošti Clementis'o ir kitų komunistų vadų bylą. Byloje Maskvos specialistai oficialiai nedalyvausią, bet būsią stebėtojai ir žiūrėsią, ar gerai jų surežisuotą vaidinimą čekiškieji teismininkai atlieka.

* Indijoje antrą kartą pasirodė didelis debesys skėrių, kurie nusileidę į javų lauką suėdė apie 15.000 tonų javų. Kovai su skėriais jos valdžia yra paskyrusi nemažas pinigų sumas.

* Amerikos parlamento užsienio reik. komisija, apsvarsčiusi Indijos prašymą paskirti du milijonus tonų javų milijonui badaujančių indų sušelpti, nutarė prašymą patenkinti.

* Vengrijos kariuomenėj įvestas privalomas rusų kalbos vartojimas. Ateity komanda bus tik rusų kalba. Dabar tūkstančiai vengrų karininkų, įvairiose raudonosios armijos stovyklose, mokomi rusiškai.

* Pereitų metų gale į Indiją pabėgęs Nepalo karalius vasario mėn. vidury grįžo į Nepalą. Karalius, kaip žinoma, buvo pabėgęs dėl visagalio premjero veiksmų, kurių karalius negalėjo įteisinti. Dėl karaliaus ir jo min. pirmininko nuomonių skirtumo net buvo kilęs pilietinis karas. Nepalo karaliui sugrįžus, su Amerika buvo pasirašytas susitarimas, pagal kurį Nepalas, kaip ūkiniai atsilikęs kraštas, iš Amerikos nori gauti ūkinę paramą.

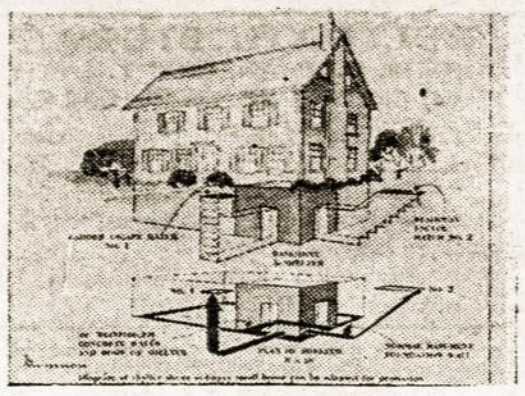

Šiuo metu Amerikos laikraščiai pilni skelbimų, kuriems įvairūs biznieriai naudoja, jų nuomone tikrai įvyksiančio atominio karo Amerikos žemyne motyvus. Vieni siūlo pirkti namus toliau nuo pramonės centrų, pabrėždami, jog tai vienintelė priemonė išvengti atominės bombos padarinių, kiti visdėlto nuramina tuos, kurie jau turi nuosavus namus didmiesčiuose ir siūlosi jiems pastatyti po jų namais tokias slėptuves, kurioms jokia bomba nepavojinga.

Atsižvelgiant tai, kad žmonių nervai šiuo metu ir taip jau labai įtempti, šios rūšies skelbimai juos dar daugiau įtempia, ir tuo pačiu parodo, jog amerikoniški skelbimai gana drastiški. Atseit, biznis lieka bizniu ir sentimentams nėra vietos.

Paveikslėlyje matyti namai ir po jais siūlomos slėptuvės projektas.

* Sovietų pasiuntinys satelitinei Lenkijai Lebiediev'as iš pareigų atleistas. Jo vieton paskirtas V. Sobolev'as. Sovietinių pasiuntinių Lenkijai pakeitimas, anot emigrantinės lenkų spaudos, esąs Rusijos Lenkijai paskirto marš. Rokosovski'o didėjančios valdžios padarinys.

* Karo galimybė tiek didelė, — pareiškė Australijos min. pirm. Menzies, — kad Australija per ateinančiuosius trejus metus savo ginkluotas pajėgas turi padidinti. Šiuo laiku Australijos kariuomenė turi 65.000 žmonių, bet iki 1953 m. tą skaičių norima padidinti iki 183.000.

* Amerikos užs. reik. ministerija patvarkė išleisti iliustruotą leidinį 7 kalbom apie gyvenimo sąlygas paprastam Amerikos miestely — Lebanone ir išplatinti leidinį už geležinės uždangos. Leidinys ten gyvenantiems žmonėms turi atskleisti teisybę apie gyvenimą Amerikoje ir paneigti Sovietų propagandos prasimanymus.

* Pomidorų lapuose, kurie dabar metami, kaip nereikalingas dalykas, yra daug gydomosios medžiagos vėžio ir kitoms ligoms gydyti, pareiškė Amerikos gydytojas L. A. Scheele. Jam ir šveicarų gydytojui Katz'ui, laboratoriniu būdu, pavyko iš pomidorų lapų gauti tomatidą, minėtoms ligoms gydyti reikalingą vaistą.

* N. Zelandijoj uosto darbininkų streikas išsiplėtė visuose krašto uostuose. Laivus šiuo laiku iškrauna 700 kareivių.

* Britai svarsto planą suteikti dominijos teises viduriniojoj Afrikoj šiaurės ir pietų Rodezijos kraštui. Tas kraštas yra penkis kartus didesnis kaip Anglija, bet gyventojų turi tik 8 milijonus, kurių europiečių yra tik 163.000.

* Anglijos ir Amerikos mėginimas JTO pagalba išspręsti Indijos ir Pakistano ginčą, kuriai valstybei turi Kašmyras priklausyti, nepasisekė. Indija pasiūlymą atmetė, tuo žygiu dar daugiau netekdama simpatijų Amerikoje.

* Prez. Truman'as paprašė parlamentą dar paskirti 97 milijonus dolerių Amerikos Balso ir kitoms radijo stotims atlyginti, kurios teisybės žodį skleidžia už geležinės uždangos.

* Amerikos senatas nutarė pailginti karinės prievolės laiką iki dviejų metų. Iki šiol karinės prievolės laikas siekė 21 mėn.

* D. Britanijos prekybos ir pramonės min. Wilson'as pareiškė, kad nesvarstomas drabužių normavimo grąžinimo klausimas.

* Amerikoj įkurta patariamoji informacijos komisija. Jos uždavinys bus teikti užs. ministerijai siūlymą dėl informacijos paskleidimo, turinčios tikslą burti laisvąjį pasaulį sekmingesnei veiklai prieš sovietinį imperializmą. Komisijos pirm. pakviestas E. D. Canham'as, žinomojo dienraščio „Christian Science Monitor" leidėjas.

* Vis daugiau Sov. Rusijos satelitų įveda maisto normavimą. Po Čekoslovakijos, maisto normavimas įvestas ir Vengrijoje, tame žemės ūkio produktų krašte, kur, normaliom sąlygom esant, dideli maisto kiekiai buvo į užsienį išvežami. Vengrijoje maisto normavimo įvedimas rodo, kad arba vietoje sudarinėjamos jo atsargos, arba rusai išsigabeno.

* D. Britanijos užs. reik. min. p. Bevin'as pasveiko ir grįžo į savo pareigas. Prieš tai pasklydę gandai, kad jis dėl ligos ir seno amžiaus negalėsiąs užsienio ministerio pareigų eiti, nepasitvirtino.

KNYGOS, RAŠTAI

Lithuanian Bulletin Nr. 7—12; 1950 m. Leidžia Amerikos Lietuvių Taryba.

Šis anglų kalba leidžiamas biuletenis varo tikrai gilią vagą Lietuvos išlaisvinimo darbe. Paminėtas numeris, be kita ko, patiekia daug įdomios medžiagos apie pavergtųjų tautų išlaisvinimo sąjūdį Amerikoje ir tų tautų tarpusavio santykius.

Jau pačioje pradžioje C. A. Manning, kalbėdamas apie tarptautinio bendradarbiavimo reikalą, įspėja tuos išeivių vadus, kurie nieko iš praeities nepasimokę, vaidijasi dėl nepagrįstų pretenzijų.

Straipsnyje „On the liberation front" išspausdinta Amerikos Lietuvių Tarybos rezoliucija, kurioje keliamas visų už Geležinės Uždangos esančių tautų išeivių bendradarbiavimo reikalas. Puiki lietuvių iniciatyva. Bet kartu pasmerkiamos ‚Lwow i Wilno" šūkiu besivadovaujančios tautinės grupės, kurios kartoja praeities klaidas ir bendradarbiavimą trukdo.

Toliau apžvelgiamos paskirų tautų organizacijos Amerikoje ir apibudinama jų veikla išlaisvinimo darbe. Pav., prieš kelis metus įsisteigusi „Federation of Americans of Central and Eastern European Descent", kurioje atstovaujami slovakai, ukrainiečiai, lenkai, vengrai, serbai, kroatai ir lietuviai apima apie 13—14 milijonų turinčių teisę balsuoti Amerikos gyventojų. Tai didelė politinė pajėga. Bet, deja, ant silpnokų kojų. Nors šios organizacijos paskiri nariai rodo gyvą veiklą savo spaudoje ir per radiją, bet „Kremliaus ir Rusijos imperializmo šalininkų naudai, organizacija savo galimybių pilnai neišnaudoja". Be šios organizacijos dar veikia „Baltic American Society", „Scandinavian Baltic Society" ir kt.

Bendrai nurodoma, kad pabaltiečių, ypač lietuvių, išlaisvinimo kova yra neblogai organizuota, vieninga ir stipriai remiama jų diplomatinių atstovybių.

Lenkų egzilinė vyriausybė (kai kurių valstybių pripažįstama), nors ir atstovaudama didžiausią tautinę grupę, nėra politiškai tvirta ir viduje vieninga. Toji vyriausybė reikalauja, kad rytinės Lenkijos sienos apimtų Vilnių ir Lvovą, o vakarinės atsiremtų į Neisses — Oderio liniją. Taigi vakaruose jie sutaria su Stalino lenkais, o rytuose reikia prieškarinių sienų. Atseit, kaip patogiau... Charakteringa, kad jie nelaiko Stalino lenkų atsakingais už vokiečių deportacijas ir skelbia, kad naujai prijungtos Vokietijos sritys nėra kompensacija už rytuose prarastas žemės, bet grąžintos buvusios jų žemės. Londone leidžiamas „Lwow i Wilno" taip pat atkakliai reikalauja „integralinės Lenkijos" su Lvovu ir Vilniumi. Jam talkininkauja lenkų generolai ir specialiai sukurtos organizacijos.

Biuleteny nurodoma, kad lietuviai nori matyti lenkus kaip gerus kaimynus, jie nemano drausti lenkams grįžti į Vilniaus kraštą jei jie to panorės, bet savo žemių be kovos neužleis.

Įdomus faktas, kad pradžioje buvę „Sąjungininkai" (Lenkija, Jugoslavija, Čekoslovakija) ir „Satelitai" (Bulgarija, Vengrija, Rumunija), bijojo bendrauti su pabaltiečiais, o ypačiai su Ukrainos išeiviais. Neidami į kontaktą su „liaudies respublikų" atstovais, jie tarėsi neužrūstinsią dėdės Stalino. Bet greit įsitikino, kad visi sėdi tame pačiame vežime. Pasirodė, kad pabaltiečiai net beturį kai kurių pirmenybių, nes jų veiklą remia Vašingtono (ir Londono J.L.) pripažintos diplomatinės atstovybės. Tuo tarpu „Yaltos aukos" tokia parama naudotis negali. Tokio įsitikinimo akivaizdoje gimė žinomas „Žaliasis Internacionalas" ir kitos bendros organizacijos.

Keistai atrodo biuleteny pavaizduotas rusų išeivių imperialistinis galvojimas. Siekdami išlaisvinti savo tautą iš komunizmo jungo, jie nenori pripažinti laisvės kitiems. Pagal jų samprotavimus, Sovietų S-gos ribose esančios tautos ir ateity turėtų sudaryti Rusijos federaciją...

Be čia minėtos medžiagos biuleteny išspausdintas VLIK'o memorandumas JTO pilnaties sesijai, plati JAV lietuvių gyvenimo kronika ir ne maža žinių iš Lietuvos. Gale pridėtos 1941 m. birželio mėn. Lietuvių trėmimo dokumentų nuotraukos, o taip pat keletas nuotraukų iš Lietuvos partizanų veiklos.

Atskirai minėtini vieno buv. NKVD majoro prisiminimai apie Vyšinskio ir Ždanovo misiją laisvai Estijai ir Latvijai likviduoti. Vaizdingai aprašytos laisvo Pabaltijo paskutinės dienos ir beatodairinis Politbiuro įgaliotinių smurtas. Šis aprašymas dabartiniu metu labiausia gali sudominti ir vietinį, ne iš anapus Uždangos kilusį skaitytoją. J.L.

DBLS Leamingtono Spa. skyriaus narį
p. **Povilą DABKŲ**
ir
p-lę **Oną RAINYTĘ**
sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikina, šviesaus ir laimingo gyvenimo linki.
Leamingtono Spa. skyrius

Keighley, kovo 11 d., tuoj po pamaldų, St. Ann's mokyklos salėje įvyks

DBLS Keighley sk. visuotinas susirinkimas

Prašome visus tautiečius dalyvauti susirinkime.

Keighley skyr. valdyba

Parduodami Lietuvos ir kitų kraštų pašto ženklų rinkiniai papigintomis kainomis pagal katalogus nuo 1/4 — 3/4. Rašyti angliškai arba latviškai: Mr. O. Pilants, Moota Hostel, Cockermouth, Cumberland.

Išvykdamas į Australiją, parduodu apie 200 lietuviškos muzikos, dainų ir šokių patefono plokštelių. Naujų plokštelių kaina 3/6, senų — 3/-. B. Kasparas, 39 Stephenson Way, Corby, Northants.

Dambrausko Leono, gyvenusio Hanau stovykloje ieško: A. Jasiūnas, 380 Dupont St., Sudbury, Ontario, Canada, tikslu atsikviesti į Kanadą.

Liudas Matulevičius, kilęs iš Kalvarijos v. prašomas atsiimti laišką iš Kanados. J. Gaudzė, 79, Rutland Cresc., Trowbridge, Wilts.

Mgr. W. Swiderska atlieka mediciniškas kraujo analizes (Wassermann, Kahn), šlapumo ir kitas. 16,St.Gabriels Rd., London,N.W.2, tel.GLA 8776.

— Jei neišjungsi radiją, velniop jį nuspirsiu.
— Jau pusvalandis, kaip radijas tyli.

IVAIRENYBĖS

BŪDAS NUO PLĖŠIKŲ GINTIS

Neseniai Paryžiuje išmėgintas cheminis preparatas nuo plėšikų gintis. Kaip žinoma, Paryžiuje buvo daug atsitikimų, kuomet plėšikai, užpuolę gatvėje pašto ar įmonių tarnautojus, gabenančius pinigų maišus, juos pasigrobdavo. Idant ateity tokios kiaulystės mandagių žmonių gyvenamam krašte nebepasikartotų, vienas chemikas išrado tam tikrą chemikalų mišinį. Šis preparatas, įdėtas į pinigų maišą, gali būti paleistas veikti ar tai maišo laikytojo tuo momentu, kada pinigų maišo globėjai nelauktai pasikeičia, ar pats nuo maišo sutrenkimo bei nemandagaus su juo apsiėjimo gali pradėti veikti. O kada preparatas pradeda veikti, tai paleidžia raudonai dažančias dujas. Jos nudažo raudonai ne tik maišo turinį, bet ir maišo pagrobėją. Nudažyti pinigai jau nebegali būti apyvarton paleisti, o nuraudonintas pagrobėjas gali būti „nuvalytas" tik specialiais chemikalais, kurių sudėtis ir panaudojimo būdas yra taip pat paslaptis. Žodžiu, šis chemikalas gali visai išgyvendinti vertybių pagrobimo romantiką, nes didesnės prozos, kaip raudonai nudažytas plėšikas ir panašios spalvos banknotas jau nebegali būti.

KELIŲ NELAIMĖSE ŽŪSTA DAUG ŽMONIŲ

Kelių nelaimėse gana daug žmonių žūsta. Pav. Amerikoje nuo 1900 iki 1950 m., vadinasi, per paskutinį pusšimtį metų žuvo beveik ištisas milijonas, o kasmet ten dėl tos priežasties žūsta apie 35.000 žmonių. Ne mažai žmonių kelių nelaimėse žūsta ir D. Britanijoje. Pav. pernai, dėl tos priežasties šiame krašte žuvo 366 žmonės. Daugumas nelaimingų atsitikimų keliuose įvyksta, žinoma, dėl neatsargaus važiavimo. Automobilių skaičiui gausėjant, atrodo, didės ir nelaimių keliuose skaičius. Vienintėlė sąlyga susisiekimo nelaimėms sumažinti, tai automobilius valdantiems atsargumo jausmo padidinimas. Amerikoje tai siekiama jau pradžios mokyklose, per specialias pamokas.

KAS YRA OPTIMISTAS

Optimistas yra toks vyras, kuris, grįžęs namo ir radęs peleninėje cigaro nuorūką, galvoja, kad jo žmona liovėsi rūkyti cigaretes.

PRANEŠIMAI

STALO TENISININKAMS

Lietuviai stalo tenisininkai norį, dalyvauti 1951 m. Didž. Britanijos lietuvių stalo teniso pirmenybėse, kurios įvyks balandžio 7 d. 13—18 val. Halifaxe, YMCA patalpose, Crossley St., registruojasi iki balandžio 1 d. pas St. Navicką, 4, Green Mount Terrace, Hanson Lane, Halifax, Yorks. **DBLS Sporto Sąja**

„BRITANIJOS LIETUVIS" savaitinis laikraštis. Redaktorius — K. Obolėnas, leidžia — D. Britanijos Lietuvių Sąjungos Centro Valdyba, 43, Holland Park, London, W.11. REDAKCIJA — raštus taiso bei trumpina savo nuožiūra. Nesunaudoti rankraščiai nesaugomi ir negrąžinami, jei nepridėtas pašto ženklas. ADMINISTRACIJA: prenumeratos kaina: D. Britanijoje — metams 32 šilingai, pusei metų — 17 1/2 šilingų, metu ketvirčiui — 9 šilingai. Užsieny: metams — 5 U.S.A. doleriai. SKELBIMAI: Spaudos eilutė arba jos vieta — 1 šilingas. ADRESO PAKEITIMAS 1 šilingas. REDAKC. IR ADMIN. TELEF. PARk 9699.

Printed by: M. Caplin & Co. Press Ltd. 15, Dunheved Road North, Thornton Heath, Surrey. Tel. THO 2727